



ИШОНЧ

5

1994
йил
29 январь
4 февраль
[147]

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг ҳафталик газетаси

ХАБАРЛАР МАҒЗИ



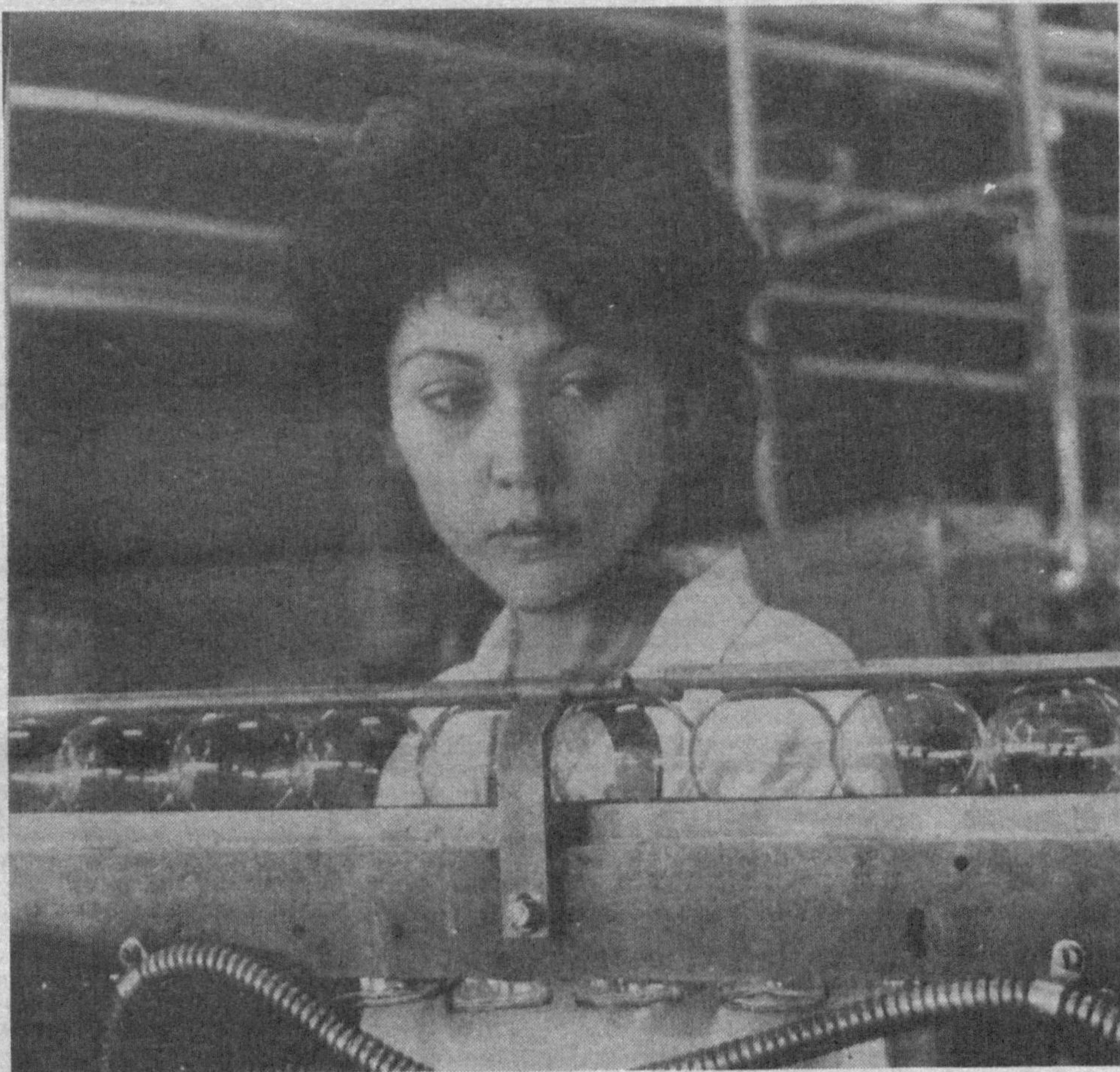
• **ТОШКЕНТДА** Ўзбекистон Ишбилармонлар иттифоқи ташаббуси билан саноатчилар ва ишбилармонларнинг халқаро конгресси кенгашининг мажлиси ҳамда Россия ва Ўзбекистон саноат корхоналари раҳбарларининг икки томонлама учрашувлари бўлиб ўтди. Унда 20 дан ортиқ давлат вакиллари қатнашди. Республикамиз Президенти Ислон Каримов бу йиғилишда нутқ сўзлади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов билан саноатчилар ва ишбилармонлар халқаро Конгресси мувофиқлаштирувчи раиси Аркадий Вольский бу икки муҳим воқеа якунлари бўйича матбуот конференцияси ўтказди.

• **“ИҚТИСОДИЙ** ислохотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чоратадбирлари тўғрисида” Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармон чиқарди. Фармонда бозор механизми самарали ишлаши учун тегишли шарт-шароитларни таъминлаш, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларини жадаллаштириш ҳамда хусусий мулкни ҳимоя қилиш кўзда тутилган.

• **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси Президентининг Фармонида кўра Шамиль Қодировч Гатаулин Республика Давлат солиқ қўмитасининг раиси, Виктор Анатольевич Чжен Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкни бошқариш ва хусусийлаштириш қўмитасининг раиси этиб тайинландилар.

• **ТОШКЕНТ** вилояти ва Тошкент шаҳри Жанубий Қозоғистон вилояти билан ижтимоий-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузишди.



ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Юртбошимиз Ислон Каримов ўн иккинчи қақриқ Ўзбекистон Олий Кенгашининг ўн учинчи сессиясида сўзлаган нутқида “Республикада рангли металлургия, кимё ва электр техника саноатида, машинасозлик ва асбобсозлик соҳасида, юксак технологик ишлаб чиқаришларни ривожлантириш учун қулай имкониятлар бор” деб ишонч билан гапирган эди.

Республикамиз мустақил бўлгач, бошқа мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар деярли тўхтаб қолди. Ишлаб чиқариш чет мамлакатлар билан борлиқ бўлган корхоналар таназзулга учради, айримлари ҳатто, ёпилиш даражасига келди. Аммо уддабуронлик ва тадбиркорлик билан иш юритиш тўғрисида ўзимизда бор имкониятлар ишга солиниб, мавжуд камчиликлар ортда қола бошлади. Илгари катта чиқим ва харажатлар ҳисобига четдан келтирилган деталларни эндиликда республикамизнинг ўзида ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Жумладан, Чирчиқдаги Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металллар комбинатида бу борада бирмунча янгиликлар

жорий этилди. Корхонада ўтга чидамли асбоб-ускуналарни йўнувчи ва чархловчи участка фойдаланишга топширилиб, турли ҳажм ва кўринишдаги пармалаш ва йўниш асбоблари ишлаб чиқарувчи технологик туркум ниҳоясига етказилди.

Ҳали яқиндагина машинасозлик корхоналари ва бошқа тармоқларда кенг қўлланиладиган бундай асбоблар Ўзбекистонга четдан келтирилган эди. Ҳатто ўтмаслашиб қолган қийин эрувчи асбобларни чархлаш учун Россиянинг Сестрорецк шаҳридаги асбобсозлик заводига юбориларди. Энди бундай овозагарчиликларга барҳам берилди. Асбоб-ускуналарни чархлаш корхонанинг ўзида амалга ошириладиган бўлди. Комбинатда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Бу ерда ҳар бир хонадон учун ўта зарур бўлган электр лампочкалари тайёрланмоқда.

Суратда: электр лампочка ишлаб чиқариш цехи илгорида Дилбар ҲУСАНОВА.

Р. ШАМСУДДИНОВ олган сурат (ЎЗА).

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

• **ТОШКЕНТ** вилояти халқ таълими ходимларининг фарзандлари хордиқ чиқарадиган яккаю ягона “Аланга” соғломлаштириш оромгоҳи бор. Зарур ускуналар ва жиҳозлар сотиб олишга маблағларнинг етишмаётганлиги сабабли 1993 йилги ёзи таътилда мазкур муассаса очилмай қолди.

70 минг нафардан кўп педагоглар ва мактабгача тарбия муассасалари ходимларининг фарзандлари ўтган ёзги дам олиш пайтида

йўлланмалар топишга қийналиб қолдилар.

Тошкент вилояти касба уюшмалари кенгаши раёсатининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида бу масала муҳокама этилди. Раёсат 1994 йил ёзги мавсумга “Аланга” соғломлаштириш оромгоҳини тайёрлаш ва уни ишлатиш масалаларини кўриб чиқди.

• **ПАРКЕНТ** йўловчилар ташиш автокорхонаси жамоаси аъзолари сўхат-саломатлигини муҳофаза қилиш мақсадида

санаторий-профилакторий фаолиятини тўлақонли олиб боришга ҳаракат қилинмоқда. Шу мақсадда саломатлик марказини таъмирлаш, қайта жиҳозлаш ишлари олиб борилмоқда. Тошкент вилояти касба уюшмалари кенгаши бу ишлар учун 1 миллион сўм маблағ ажратишга қарор қилди.

• **ЮКОРИ ЧИРЧИҚ** тумани Янгибозор кўрғонидаги “Правда” кўчасида яшовчи, болаликдан ногирон М.Мирзаева Саки курорти ҳудудида жойлашган Бурденко номидаги санаторийда

даволанишга муҳтож.

Тошкент вилояти ижтимоий таъминот бўлими вилоят касба уюшмалари кенгашига болаликдан ногирон М.Мирзаевани санаторийда даволаниши учун йўлланмага маблағ ажратишини сўраб мурожаат этган эди. Вилоят касба уюшмалари кенгаши раёсати бу масалани кўриб чиқиб, ижобий ҳал этди. Йўлланма учун зарур бўлган бир миллион 200 минг сўм маблағ ажратди.

Будир ПЎЛАТОВ.
Тошкент вилояти касба уюшмалари кенгаши матбуот марказининг мудири.

**Кексага
кўмак бер.**
Суянган тоғинг.
Бунни тушунарсан,
Қариган чоғинг.
Ёшмисан, кексани
Сен ҳурмат айла.
Ўзинг ҳам қарийсан
Ҳозирдан ўйла.

Шоирнинг ушбу сатрларини ўқиб, Майрам момо Усмоновани эсладим. Унинг ёлғизгина ўғли Пиримжон бевақт вафот этган эди. Ҳозир момо нима қилаётганикин?

Кўксарой қишлоғи. Нурота тоғ тизмаларининг шундоққина биқинида, шовуллаган сой бўйида жойлашган. Аҳолиси унча кўп бўлмаган сўлим қишлоқ. Қишлоқнинг кун чиқар томонидаги деворлари қулаб, нураб бораётган кўримсизгина хонадонга кириб борганимда Майрам момо ёлғиз ўтирарди. Бу йил 80 баҳорни қаршиларкан. Армон тўла бу дунё одамларининг дардига шерик бўла олмаётганимизни шу ерда ҳис қилдим. Чунки момонинг турмуш ўртоғи Улуғ Ватан урушида бедарак кетган. Кейинчалик ёлғиз ўғлидан ҳам айрилди.

— Болам, яхшиям қўни-қўшниларим бор, хабар олиб туришибди. Барака топишсин, — дейди момо астойдил дуо қилиб ва давом этади. — Бир вақтлар қўлимдан иш келарди, жамоа хўжалиги даласида меҳнат қилардим. Энди қариганимда... — кампирнинг кўзлари намланди, — раҳмат, ҳукуматимизга, пенсиямни ўз вақтида олиб турибман. Қўни-қўшнларнинг, маҳалла-кўйнинг борлигига шўкур, умридан барака топкурлар кунора ҳолимдан хабар олишиб, ёрдамлашиб туришади.

Момо айтмаса ҳам сездик. Хўжалик раҳбарларидан кўнгли оғриган.

Майрам момонинг ширин гаплари чуқур ўйга толдирди. Одам-одам билан тирик, меҳр-оқибат, бир оғиз ширин сўз баъзан ҳар қандай малҳамдан кучли таъсир қилишини дилдан ҳис этдим. Шу ўринда ўз-ўзидан ҳақли бир савол туғилади: наҳотки қаровчисиз қолган табаррук бир онахонга ёрдам бериш, ҳолидан хабар олиш шунчалар амримаҳол бўлса!

Хўжалик раҳбарлари момони эмас, унинг чоли Усмон бобони, шу жамоа хўжалигида 20 йилча ҳисобчи бўлиб ишлаган ўғли Пиримжонни эсласалар бўлмайди? Ахир азал-азалдан етим-есирларга, қаровсиз қолган қарияларга, ногиронларга хайр-эхсон қилиб, ёрдам бериш ўзбек халқининг эзгу удуми эди-ку...

Ахир кексаларга ёрдам бериш фарз-ку. Бу нарсани Хатирчи туманидаги Пўлкан шоир номи жамоа хўжалиги раҳбарлари наҳотки билишмаса? Би-лишади. Фақат бироз...

Улутбек ЖУМАЕВ.

Мақсад — халқ турмуш даражасини ошириш

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ РАИСИ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ Т.Х. СОБИТОВНИНГ ФЕДЕРАЦИЯ КЕНГАШИНИНГ XII МАЖЛИСИДА И. А. КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ ЎН Тўртинчи сессиясида қилган маърузаси асосида "ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТАДБИРЛАРИ Тўғрисида" ГИ МАЪРУЗАСИНИНГ БАЁНИ

— Бугунги мажлисимизда, — деди маърузачи, — биз касабани уюшмалари Федерациясининг кейинги йиллардаги фаолиятини муҳофаза қилишимиз, уни янада такомиллаштириш йўллари билан белгилаб, яқин келажакдаги вазифаларимизни аниқлаб олишимиз керак. Чунки Ўзбекистон касабани уюшмаларининг XIV съезидан кейинги пайтда республикамизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида катта тарихий ўзгаришлар юз берди.

Ўзбекистон сиёсий мустақиллигини қўлга киритиб, демократик жамият ва унинг сиёсий институтларини барпо этишга киришди. Мамлакатимизнинг асосий Қонуни — янги Конституциянинг қабул қилиниши тарихий воқеа бўлди, унинг бир йиллигини яқинда тантанали нишонладик.

Бугунги кунда ёш суверен давлатимизни дунёнинг деярли барча баёбру мамлакатлари тан олди. Уларнинг кўплари билан дипломатик алоқалар ўрнатилди. Республика бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлди, маданиятлашган жаҳон ҳамжамиятига дадил қадам қўймоқда.

Иқтисодиётда ҳам туб қайта қуриш амалга оширилмоқда. Халқ ҳўжалигимиз Президентимиз таклиф қилган беш принцип асосида, "шокотерия усулини" четлаб ўтиб, бозор муносабатларига дадил ўтмоқда. Ҳўжаликни юритиш янги шаклларнинг ижтимоий-жиҳатдан қатъий ҳимоя қилиш унинг ўзигини ташкил этади.

Буларнинг ҳаммаси тинчлик ва хотиржамлик, фуқаролар тотувлиги шароитида юз бераптики, бунда Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг хизматлари бениҳоядир.

Ўтказилаётган ислохотларда касабани уюшмалари ташкилотлари ҳам бевоқифа иштирок этмоқдалар. Янги сиёсий ва иқтисодий йўлни қўллаб-қувватлаб, биз ҳукуматнинг барча структуралари, шунингдек, халқ, давлатимиз манфаатлари йўлида иш қўраётган сиёсий ва жамоат ташкилотлари билан амалий ҳамкорлик қилишга тайёр эканлигимизни изҳор этдик.

Касабани уюшмалари мустақиллик шароитида самарали ишни ташкиллаш мақсадида аввалги касабани уюшмаси органларини ўзлари ислох қиладилар, уларга хос бўлмаган қўлгина функциялардан воз кечишди, ўз аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий ҳўқуқий ва маънавий манфаатларини ҳимоя қилишни биринчи ўринга қўйдилар.

Ташкилотчилик иши фаолиятининг янги шаклларини ишлаб чиқишга, федерализм, касабани уюшмалари бирлигини мустаҳкамлаш ва улар тизими такомиллаштириш принципларидан келиб чиқиб, аъзо ташкилотларнинг ўзаро муносабатларига эътибор қаратилди.

Давлатимиз мустақиллигини қўлга киритгандан бошлаб Федерация кенгаши ҳамда ташкилотлар яқин ҳамда узок чет эл касабани уюшмалари марказлари билан мустақил алоқалар ўрната бошлашди. Бугунги кунда биз Ўрта Осиё, Озарбойжон ва Қозоғистон касабани уюшмалари билан алоқараликнинг Тошкентда имзо чекилган битим асосида қўрмоқдамиз, Россия, Беларусь, Украина касабани уюшмалари Федерациялари билан икки томонлама алоқалар ўрнатилди.

Кейинги икки йил ичида биз Ҳиндистон, Хитой, Туркия, Франция, Италия, Исроил, Эрон ва бошқа давлатлардан 36 та касабани уюшмалари делегациясини қабул қилдик. Тармоқ касабани уюшмалари ва Федерация кенгашиимизнинг 65 делегацияси алоқалар ўрнаташ ва тажриба ўрнатиш учун 20 га яқин мамлакатга бориб келди. Республика касабани уюшмаси маркази касабани уюшмаларининг Бутун жаҳон Федерациясини, Халқаро меҳнат ташкилоти сингари касабани уюшмаси бирлашмалари ишида ҳам фаол иштирок этмоқда. Буларнинг ҳаммаси шубҳасиз бизларга бозор иқтисодиёти шароитида иш тажрибамизни орттиришга ёрдам бермоқда.

"Касабани уюшмалари, уларнинг ҳўқуқлари ва фаолиятининг қаролатлари тўғрисида" ги Қўнунинг қабул қилиниши биз учун алоҳида аҳамиятга эга бўлди, унда республикамиз энг оммавий ташкилотининг адлия мақоми биринчи бор белгилан берилди.

Марказий кўмиталар ва вилоят касабани уюшмалари жамоа шартномалари тузиш амалиётини ривожлантириб, 1991 йилдан бошлаб вазирликлар ва идоралар, вилоят ҳўқимликлари билан икки томонлама тармоқ ҳамда ҳудудий битимлар тузишга ўтдилар. Федерация кенгаши билан Республика Вазирлар Маҳкамаси ҳам барча ижтимоий-иқтисодий масалаларни ўзаро тузилган Битим асосида ҳал қилишга келишиб олдилар. Уч йил ичида Ҳўкумат билан Федерация кенгаши ўртасидаги Битимлар доирасида 52 та ўзаро мажбуриятлар бажарилди.

Ҳўкумат билан тузилган икки томонлама Битимларимизга иш ҳақини ислох қилиш, энг кам иш ҳақини, лавозим маошларини ва тариф ставкаларини, пенсия, нафақа ҳамда стипендияларни муттасил ошириб бориш, бир қатор энг зарур озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда бошқа молларга чекланган нархлар белгилан каби тадбир-чораларнинг киритилиши ниҳоятда муҳим эканлигини таъкидлаб ўтишим керак. Бу тадбирлар Вазирлар Маҳкамаси томонидан бажарилмоқда, улар бозор муносабатларига ўтишининг салбий оқибатларидан фуқароларни ҳимоя қилишда муҳим роль ўйнамоқда.

Қўнун ҳўжжатларини тайёрлаш борасидаги ҳамкорлик ҳам самарали бўлмоқда. Уч йил ичида 70 га яқин Қўнун лойиҳаси Республика Олий Кенгаши муҳофазасига қўйилди, уларни ишлаб чиқиш ва экспертизадан ўтказишда мутахассисларимиз бевоқифа иштирок этдилар, улардан 48 таси қабул қилиниб, бугун уларга амал қилинмоқда.

Қўлгина касабани уюшмалари ташкилотлари меҳнаткашларни ишсизликдан муҳофазала қилишда, иш билан банд қилишнинг ҳудудий ва тармоқ дастурларини ишлаб чиқишда фаол қатнашмоқдалар, уларда янги иш жойларини барпо этиш, ишчиларни тайёрлаш, ўқитиш ва қайта ўқитиш қўзда тутилган.

Ўтган йилнинг 29 июнида Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг республика касабани уюшмалари фаоллари билан бўлган учрашуви касабани уюшмалари фаолиятини яхшилаш ва меҳнаткашлар манфаатларини ижтимоий ҳимоялаш масалаларида уларнинг йўналишларини белгилан олишда катта роль ўйнади. Президентимиз ўз маърузасида республикада юз бераётган ислохотларни янада чуқурлаштириш йўллари нишонли таразда ва далил-исботлар билан баён қилиб, нарх-наво сиёсатидагузатишлар киритиш, адресли ижтимоий ёрдам беришга ўтиш, боқимандалик кайфиятини бартараф этиш ва ижтимоий адолат принципларига амал қилиш зарурлигини асослаб берди. У халқ ҳўжалиги тармоқларини таркибий жиҳатдан қайта қуриш ва зарар қўриб ишлайдиган корхоналарни тугатиш тўғрисидаги қатор таклифлар киритди. Иқтисодий ислохотларни ўтказишнинг таклиф қилинган янги шакл ва усулларини учрашув иштирокчилари ҳозирги шароитда энг адолатли ва анча самарали шакл ҳам методлар сифатида қўллаб-қувватладилар.

Федерация кенгаши ҳамда аъзо ташкилотлар бу масалалар юзасидан ўз йўналишларини аниқлаб олишди, уларнинг моҳияти ва аҳамиятини тушунириш юзасидан меҳнат жамоаларида катта иш қилдилар. Ҳозирги вақтда мутахассисларимиз "Республика аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш тўғрисида", "Энг кам истеъмол бюджетни тўғрисида" ва "Фуқаролар даромадлари ва жамғармаларининг индексацияси тўғрисида" ги Қўнунлар лойиҳаларини ишлаб чиқишда иштирок этмоқдалар.

Давлат томонидан адресли ёрдамга муҳтож фуқароларни ижтимоий ҳимоялаш ноҳорлик мезонини аниқлаш услублари ҳам ишлаб чиқилмоқда. Бу борада Хоразм вилоятида ва Тошкент вилоятининг Янгийўл ҳамда Бекобод туманларида қилинаётган ишлар диққатга сазовордир.

Касабани уюшмалари меҳнаткашлар ва уларнинг болаларини соғломлаштириш, меҳнатни муҳофазала қилиш, ишлаб чиқаришда нормал шароит яратиш сингари масалаларга ҳам катта эътибор бермоқдалар. Бу ҳақда бугун батафсил тўхтаб ўтиришга ҳожат бўлмас керак, чунки бу ерда ўтирганимизнинг кўпчилиги ҳам бу хусусда муттасил маълумот бериб турилган.

Адолат юзасидан шунини тан олиш керакки, — давом қилади маърузачи, — қўлгина касабани уюшмалари бугун ўз вазифаларини тўла бажармаётдилар, ўз фаолиятларида, қатор нуқсон ва камчиликларга йўл қўйишмоқда, бу эса ишнинг самарадорлигини пасайтирмоқда.

Федерация кенгаши, аъзо ташкилотлар ижтимоий ҳимоялаш соҳасида хусусий қарорлар қабул қилиш амалиётини тез-тез қўллаганлар ва ҳозир ҳам қўлламоқдаларки, бу айрим йўналишлардагина самара беради. Республика ҳўкумати, вазирлик ва идораларга тақдим қилинган қатор конструктив таклифлар доимо қатъий туриб ҳимоя қилинмайдиган, қўпинча ҳал қилинмай ҳам қолаверади. Вазирлар Маҳкамаси билан Федерация кенгаши ўртасида тузилган Битимлардаги энг муҳим моддаларнинг бажарилмай қолганигини фақат шу билан изохлаш мумкин, шу жумладан, улар орасида ҳеч қандай моддий ва молиявий сарф-харажатларни талаб қилмайдиганлари ҳам бор.

Жамоа шартномаларини рўйхатга олиш, ҳисоб қилиш ва ҳисоб бериш системасининг бутунлай йўқотилиши ҳам ҳеч қандай фойда бермади. Федерация, қўлгина Марказий кўмиталар ва вилоят касабани уюшмалари маълумотларининг йўқлиги туфайли икки томонлама шартномаларнинг сифат ва мазмунига, уларнинг ўз вақтида бажарилишига таъсир қилолмаяптилар.

Жойларда меҳнатга ҳақ тўлаш, тўғри тариф разрядлари ва лавозим маошларини белгилан масалаларида анчагина камчиликлар борлиги аниқланмоқда. Иш ҳақининг кечиктириб берилишига қўллаб-қўллай келтириш мумкин. Текшириш шунини кўрсатаптики, Президентимизнинг энг кам иш ҳақини касабани уюшмалари раҳбарлари таъмин этмаётдилар. Бу айниқса коммунал-маиший соҳаларга, савдога, деҳқончилик мажмуғи ва бошқаларга кўпроқ тааллуқлидир.

Тармоқларда ўтказилаётган хусусийлаштириш, қўшимча иш жойларини топишга касабани уюшмалари ҳали ҳам фаол киришганларни йўқ.

"Меҳнатни муҳофазала қилиш тўғрисида" ги Қўнунинг қабул қилиниши билан республикада меҳнаткашлар турмуши ва соғлиги унинг ишлаб чиқариш фаолиятини натижаларига нисбатан устиворлиги қўнунини равишда эълон қилинди. Аммо жойлардаги аҳвол эса бизни катта ташвишга солмоқда. Ишлаб чиқаришда шикастланиш даражаси ўлим билан тугаган бахтсиз ҳодисалар сонини ҳали ҳам юқори. Бунда ҳўжалик раҳбарларининг айби катта, албатта. Лекин биз ҳам камчиликларимизни тан олишимиз керак. Қўпинча техник инспекторларимиз содир бўлган ҳолатларни шунчаки қайд этиш билан қийофаланиб, уларнинг олдини олишга етарлиқ таъсир қўрсатмайдилар.

Яқин ўтмишда Федерация кенгаши, тармоқ кўмиталари ва вилоят касабани уюшмалари ишловчилар учун зарур бўлган меҳнат ва турмуш шароитини яратиш масалалари билан фаол шуғулланишар эди. Лекин бугунги кунга келиб қўлларимиз ишнинг бу йўналишига эътибор бермай қўйдик.

Меҳнатни муҳофазала қилиш борасида касабани уюшмаларининг ишини яхшилаш учун ҳали кўп ишлар қилиш керак бўлади!

Касабани уюшмалари тасарруфидан маданий-маърифий ва спорт муассасалари, болаларни соғломлаштириш масканларини маблағ билан ташкиллашнинг мураккиблиги туфайли уларнинг бу соҳадаги ишлари тобора сусайиб кетаяпти. Улардан айримлари ёпилаптики ёки тижорат тизимларига ўтказиб юборилаптики. Ёз ва қиш ойларда болаларни соғломлаштириш масалалари йилдан-йилга мураккаблашиб бораптики, бу эса соғлом авлодни тарбиялаб етиштиришда касабани уюшмаларининг таъсирини ва имкониятларини пасайтирмоқда. Федерация кенгашининг бу оғир аҳволдан қичқиниш аъзо ташкилотлар билан мувофиқлаштириб олган аниқ, пухта дастури ҳақон йўқ. Ҳўкумат, ҳўқимликлар ва ҳўжалик органлари ҳам бу борада ҳозирча бизни қўллаб-қувватламаётдилар.

Касабани уюшмаларининг сиҳатгоҳларида ҳам ташвишли аҳвол юзага келган. Нарх-навоининг ошishi, моддий-техник таъминотининг ёмонлашгани, медицина асбоб-ускуналарининг, дори-дармонларнинг ниҳоятда тақчиллиги туфайли санитарийлар ва дам олиш уйлариимиз қанчалек иқтисодий қийинчиликларни ўз бошидан кечираётганликларини биз жуда яхши тушунамиз. Лекин шундай бир савол туғилади: ҳўш, нега энди ҳал қилишимиз мумкин бўлган масалаларни ҳам ҳал этмаялмиз?

Сиҳатгоҳ йўлланмаларидан фойдаланилгани учун республика курортлар кенгашига тушмаган маблағ салкам 1,6 миллиард сўмини ташкил этади. Бу борада Фарғона, Наманган, Сурхондарё вилоят касабани уюшмалари кенгашлари ҳамда тадбиркорлар касабани уюшмалари Марказий кўмитасининг фаоллари тегишли чоралар қўрмаётдилар.

Вилоят касабани уюшмалари кенгашлари ва Марказий кўмиталарининг раҳбарлари, биз барчамиз бир нарсани яхши тушуниб олишимиз керак агар ишга шундай муносабат давом этверса, вақти-соати келиб қўлгина санитарий-курорт муассасаларимиз яроқсиз ҳолга келиши мумкин, улар соғломлаштириш, бадастирлик сифат ва талабларига жавоб бермай қўйди.

Энди, — деди Т. Х. Собитов, — ижтимоий сўғурта бюджетини бошқариш масалаларига тўхталиб ўтмоқчиман, чунки бу масалалар хусусида касабани уюшмалари орасида кейинги вақтларда ҳар хил фикрлар юрибди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ва республика касабани уюшмалари Федерацияси кенгашининг қарорига мувофиқ шу йилнинг 1 январидан бошлаб меҳнаткашлар ва улар оила аъзоларини соғломлаштириш учун ажратиладиган маблағлардан ташқари ижтимоий сўғурталашнинг ҳамма маблағлари республика маҳсус фондига ўтказилади.

Бундай қарорга келишдан олдин ҳўкумат ҳам, Федерация кенгаши ҳам кўп музокаралар ва маслаҳатлар олиб борди. Бозор иқтисодиёти шароитида ишлаётган қатор чет эл касабани марказларининг иш тажрибаси ўрнатилди. Уларнинг кўплари бу маблағларни бошқаришмайди. Яқин чет элдан қатор давлатларда ижтимоий сўғурта бюджетни ҳўкумат тасарруфига берилган.

Шунинг учун ҳам касабани уюшмаларининг обрў-эътибори йўқолди, уларнинг қиладиган иш қолмади деган фикр-мулоҳазаларни мутлақо ўринсиз, асоссиз деб ҳисоблайман.

Шунинг айтиб ўтайки, касабани уюшмалари вакиллари фондлар бошқаруви таркибига киритилган. Биз у ерда фаол ишлашимиз, ўз овозимизга эга бўлишимиз ва ажратилган маблағларни сарфлашда ижтимоий адолат принципларини ҳимоя қилишимиз керак.

Республикамизнинг 1994 йилги бюджетини қўриб чиққан Олий Кенгаш ўн тўртинчи сессиясидан кейин Вазирлар Маҳкамаси 615-сонли қарор қабул қилди. Маъзур қарорга мувофиқ мулкчилик шаклидан қатъий назар корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг иш ҳақи фондидан касабани уюшмалари Федерация кенгашига ўтказадиган маблағлар 2 фонзини ташкил этади.

Ижтимоий сўғурта бўлими бозор муносабатларига ўтиш шароитида меҳнаткашлар, улар оила аъзоларининг санитарий ва курортларда дам олишнинг ва болаларни соғломлаштиришнинг такомиллаштириш концепциясининг лойиҳасини муҳофазала қилишлари учун барча аъзо ташкилотларга юборди. Меҳнаткашлар ва болаларни соғломлаштириш Фонди тўғрисидаги Низом лойиҳасини тайёрлаш иш ниҳосига етказилди. Мана шу ҳўжжатларнинг ҳаммаси яқин кўнларда қабул қилиниши керак.

Федерация кенгаши ва унинг аъзо ташкилотларининг халқаро фаолияти янада такомиллаштирилиши лозим.

Афсуски, қатор аъзо ташкилотлар ва Федерациянинг чет эл касабани уюшмалари билан ҳамкорлиги фақат делегациялар алмашини билангина чекланиб қолаяпти. Баъзида айни бир мамлакатда бир неча делегациялар сафар қилишадиган, лекин ўша мамлакатлардаги касабани уюшмалари ҳаракати тўғрисида қўлимизда умумлаштирувчи материал бўлмайди. Қўлгина сафарлардан изсиз қолиб кетади, улар тўғрисида касабани фаолларига камдан-кам ахборот берилади. Кейинги йилларда Федерация кенгашида

чет эл тажрибасини ҳисобга олиб, касабани уюшмаларининг ишини рағбатлантирувчи бирон бир тавсия ишлаб чиқилмади.

Чет эл касабани уюшмалари билан алоқаларимизни йўлга қўйиш ва мустаҳкамлашни рубль ёки чет эл валютаси билан ўлчамокчи эмасмиз. Лекин ҳозирги нарх-наво шароитида бу мақсадлар учун касабани уюшмаларнинг миллионлаб маблағлари сарфланаётган экан, бу ишда тартиб ўрнатишимиз керак бўлади.

Касабани уюшмаларининг молиявий аҳволи ҳозир энг жиддий муаммолардан биридир. Уч йил ичида Федерация кенгаши аппарати штатини икки баравадан кўп қисқарттирдик, ҳўжалик сарф-харажатларининг кўп моддалари олиб ташланди. Бундай тадбирлар тармоқ кўмиталари ва вилоят касабани уюшмалари кенгашларида ҳам амалга оширилди. Лекин кейинги икки йил ичида шартномада белгиланган мажбуриятларнинг бажарилмаганлиги туфайли касабани уюшмалари бюджетининг даромад бўйича плланлари ҳам бажарилмапти.

Агар биз яқин вақт ичида молиявий ишларимизда тартиб ўрнатмасак, аъзо ташкилотлардан шартномаларида белгиланган мажбуриятларнинг бажарилишини назорат остига олишларини талаб қилмасак, Федерация кенгаши, тармоқ кўмиталари ва ҳудудий кенгашларининг иши жудаям отиралиб кетаяди.

Касабани уюшмаларининг ташкилий ишлари ҳам жиддий тузатиш ва ўзгариштирилари талаб қилади. Федерация кенгаши қатор асосий масалалар бўйича авваллари ўзини оқлаган иш шакли ва методларидан воз кечгани ҳолда жойлардаги ишлар аҳволини қўпинча яхши бил-лишмайди, ўзлари қабул қилган қарорларнинг бажарилиши тўғрисида аниқ бир тасаввурга эга эмас. Айрим аъзо ташкилотлар камдан-кам талаб қилинадиган ахборотларни беришни ҳам хоҳлашмайди, бу ишни ўзларига отир олишдаги ёки ҳўжажўрсинга жавоб ёзиш билан шуғулланишадиган.

Кадрлар билан ишлаш, уларни танлаш ва ўқитиш борасида ҳам аниқ мувофиқлаштирган бир тартибга эга эмасмиз. Бугун биз касабани уюшмалари ходимларининг сифат таркибини, уларнинг алмашинишини, келгусида янада юқорирак бир лавозимга кўтариш масалаларини ҳам таҳлил қилиб беролмаймиз.

Мени тўғри тушунишларини истардим. Бу ерда гап хилма-хил ахборотлар, маълумотлар ва ҳисоботлар тўплаш, касабани уюшмасига ишга олинаятган ҳар бир одамни назорат қилишнинг эски шаклларини қайтадан тиклаш хусусида кетаятгани йўқ. Гап уставларимиз ва низомларимиз доирасида бу йўналишда ҳамкорликда ишлашнинг энг мақбул, янги шаклларини ишлаб чиқиш хусусида кетаяпти.

Касабани уюшмаларининг ташкилий тузиллишидан федерализм принципларига ўтилиш, уларга мустақиллик берилиши ва кўп функци-яларнинг қўйи бўғинларга ўтказилиши, шубҳасиз, касабани ҳаракатини демократлаштириш талабларига, давр руҳига мос тушади. Бу принциплардан воз кечиш учун ҳеч қандай зарурат йўқ.

Лекин шу билан бирга, айрим касабани уюшмаларимиз раҳбарлари федерализм принципларини яхши, пухта ўзлаштириб олиб мустақиллигини ўзларига тушуномқдалар, касабани бирлашмаларидан бошлаб то бошланғич касабани уюшмалари кўмиталарини бирлаштирувчи ягона организм эканлигини унутиб қўймоқдалар.

Шунинг учун ҳам қабул қилинаятган қарорларда баъзида қарама-қаршиликлар пайдо бўлаптики, улар можароли вазиятларни келтириб қаршати. Бунинг натижасида айрим вилоятларда туман касабани уюшмалари кенгашлари барпо этилди, кадрларга оид ва бошқа масалаларни келишилмасдан ўзларича ҳал қилишга уринишлар бўлди.

Биз аъзо ташкилотларимизнинг ўзларининг ички масалаларини мустақил равишда ҳал қилишларига қарши эмасмиз. Лекин, азиз ўртоқлар, бошқа ташкилотларнинг манфаатларига даҳлдор бўлган муҳим, ҳаётий масалалар тўғрисида ўзаро келишмасдан, чуқур ўйламасдан, ўз билганича, хом-хатала қарорлар чиқаришга йўл қўйиб бўлмайдику, ахир. Афсуски, Федерация кенгашида ҳам бу хилдаги далилларга тегишлича баҳо берилмапти. Буларга чек қўйишимиз керак.

Ҳўрматли кенгаш аъзолари!

Республикамиз касабани уюшмалари фаолиятининг даражаси ва самарадорлиги, биринчи навбатда, касабани уюшмалари маркази, унинг раёсати ва раҳбар кадрлар иш усули ва услубига боғлиқ, — давом қилди нотик. Минг бор афсуски, айни шу ишда биз кейинги вақтда жиддий ҳато ва нуқсонларга йўл қўя бошладик. Раёсат мажлислари яхши, пухта тайёрланмасдан ўтказиладиган бўлиб қолди, уларда касабани уюшмаларининг дастурий вазифаларидан келиб чиқувчи энг муҳим, долзарб масалалар кам қўйрилади, кун таркибига касабани уюшмалари ташкилотларининг кўндалик фаолиятига жиддий таъсир қўрсатмайдиган доимий масалалар қўйиладиган.

Биз ишда баҳамжиҳат ишлаш принципларидан тобора кўп чекинадиган бўлиб қолдик, раёсат "муҳофазасига" бир киши томонидан қабул қилинган ва ўзгаришлар талаб қилинмайдиган қарорлар қўйиладиган бўлди. Айрим мажлислар асабийлик, билдирилган фикр-мулоҳазаларни қабул қилмаслик вазиятида ўтарди. Буларнинг ҳаммаси раёсат айрим аъзоларининг муҳофазала қилинаятган масалаларга бефарқ, покайда қарашга, фаоллигининг сусайишига олиб келди.

Раёсатлардаги бардамлик, аҳиллик шунчаки ҳўжажўрсинга эди. Айрим қарорлар қабул қилингандан кейин раёсатининг баъзи аъзолари бутунлай қарама-қарши фикрларни баён этишарди. Қатор Марказий кўмиталарнинг таклифи билан қилинган Зонал ўқув-методик марказини тугатиш тўғрисидаги раёсат қарори бунга мисол бўла олади. Қабул қилинган қарор ва касабани уюшмалари кадрларини ўқитишнинг пишиқ, из-чин тартибининг аслида йўққа чиқарди.

Буларнинг ҳаммасига сабаб ўзаро талабчанлиқнинг бўшашиб кетганлиги, Федерация айрим раҳбарларининг ўз хатти-ҳаракати, ишларининг натижаларига танқидий муносабатда бўлишмагани эди.

Бу фақат Федерация аппарати ишига эмас, шунингдек қатор тармоқ Марказий кўмиталари ишига ҳам, айрим ходимларнинг ижрочилик ва меҳнат интизомига ҳам таъсир қила бошлади.

Маърузада келтирилган жиддий нуқсон ва камчиликларда, шубҳасиз, биз Федерация кенгаши раҳбарларининг ҳам айбимиз бор. Уларнинг кўпларига ўз вақтида қатъий баҳо бермадик, уларнинг олдини олиш учун чора-тадбирлар қўрмадик.

Биз бугун бутун масъулиятни бўйинимизга олган ҳолда сизларнинг ёрдамида барча нуқсонларни албатта бартараф этамиз. Биз ташкилотчилик ишини ягона поғонага кўтаришимиз, касабани уюшмаларини структурасининг барча даражаларида иш услуб ва методларини такомиллаштиришимиз керак.

Биз федерализм принципларига содиқ қолганимиз ҳолда, Федерация кенгаши ҳамда аъзо ташкилотлар иш тажрибасини ижодий ўрганишимиз ва умумлаштиришимиз керак, зарур бўлиб қолган тақдирда бирдамликни, аҳиллиқни, касабани уюшмалари ишнинг самарадорлигини таъминловчи тузатиш ва ўзгариштирилари киритишимиз керак.

Бу йил бошланғич касабани уюшмалари ташкилотларида ҳисобот сайловлар ўтатилган, тармоқ касабани уюшмаларининг ҳамда республика касабани уюшмасининг навбатдаги съездларига тайёргарлик йили бўлади. Бу муҳим тадбирларга катта масъулият билан ёндашимиз керак. Ҳисобот ва сайловларга ўз ичимизда конкрет натижалар билан келишимиз керак. Ҳар бир оддий меҳнаткаш унинг ижтимоий-иқтисодий ҳўқуқ ва манфаатларини касабани уюшмалари ношуд ҳўжалик раҳбарлари, бюрократларнинг қўнунга эид хатти-ҳаракатлардан ишончли ҳимоя қилишнинг чуқур ҳис қилиш керак. Касабани уюшмаларидаги ишнинг бутун мазмун ва маъносини ҳам шундайлар.

Ҳар бир касабани уюшмаси ташкилот, унинг барча аъзолари тинчлигини таъминлаш ва давлатимизнинг равнақи, гуллаб-яшнаши йўлида самарали иштирок этишлари зарур.

Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали мажлисда, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессиясидан нутқларида қўрсатилган аниқ йўл-йўриқлар, шунини яна бир бор ишончли равишда тасдиқлайдики,

"Ижтимоий ҳимоя чоралари қатъий тарзда муайян табақаларга қаратилган бўлиши, ҳақиқатан ҳам шундай ҳимояга муҳтож одамларга, кўп болали оилаларга, ногирон, етим-есирларга етиб бориши керак".

И. А. КАРИМОВ.

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ касаба уюшма фаоллари билан бўлиб ўтган учрашувда: "Ривожланган мамлакатлар аҳолининг айрим қатламларини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишда бошқача йўл тутмоқда, яъни нарх-навои нозорат қилиш ўрнига уни эркин қўйиб юбориб, эҳтиёжманд кишиларга ёрдам бермоқда. Бу Швеция моделидир. Бу усул аҳолининг ҳар бир қатлами даромадини аниқлаш орқали амалга оширилади. Шунинг учун ҳам биз касаба уюшмалари билан биргаликда дотацияга ажратилаётган маблағларни мамлакат аҳолисининг эҳтиёжманд қисмига ёрдам тариқасида йўналтиришимиз лозим" деб айтдилар. Шу масалада сиз раис бўлган Тошкент вилоят деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қандай ишларни амалга ошираётгани ҳақида эпитомқчи эдим.

— Президентимизнинг топшириқларини амалга ошириш учун табиийки, маълум бир тизимни ишлаб чиқиш лозим эди. Бу ишни меҳнаткашларга таъсир ўтказиш имкониятларини тўла ишга солишнинг биринчи қадами сифатида ёрдамга муҳтож оилаларни аниқлашдан бошладик.

— Мен ҳам шунини сўрамоқчи эдим. Ислоҳ Абдуғаниевич касаба уюшмалари фаоллари ва ходимларидан камбағаллик мезонини белгилаб, муҳтож фуқароларга адресли давлат ёрдами кўрсатиш лозимлигини бежиз айтмадилар.

— Масалани бундай қўйилиши асосли. Бизлар ҳам кўрсатиладиган ёрдамнинг аниқ адресли бўлишини истаймиз. Президентимиз айтганларидек, касаба уюшмаси ходимлари ҳам боқимандаликка қарши. Шунинг учун уюшмамиз "адресли ёрдамга муҳтож оилани ўрганиш анкетаси"ни тузиб чиқди ва тарқатди. Бу ишга туманлардаги барча касаба уюшма фаолларини жалб этиб, ўтган йилнинг октябрь-ноябрь ойларида бошлаб вилоятнинг 15 туманига анкета тарқатдик.

Натijasини ўрганиб чиқдик. Вилоятимизда қанча оила муҳтожликда яшаётганлиги, кўп болалик оилалар қанчалиги, қайси оилаларда олаётган иш ҳақининг камлиги, озиқ-овқат маҳсулотлари етишмаётганлигини билиб олдик. Меҳнат жароҳати, ногиронлиги,

берилапти. Буни ҳам аниқладик. Жамоат ташкилотлари, жамоа хўжаликлари, "Наврўз" ва шу каби жамғармалар баҳоли-қудрат ёрдам кўрсатиб келишяпти.

— Оилаларнинг қийинчиликлари бозор муносабатларига ўтилаётган пайтдаги барчага баробар қийинчиликларми ёки ишқимаслик оқибатида ёки иш йўқлиги туфайли пайдо бўлган оғирчиликларми?

— Анкета натижасини чуқур ўрганиб, иқтисодий ислоҳот туфайли вақтинча пайдо бўлган қийинчиликлар сабабли

чипта билан кириш каби енгилликларни адресли қилиб, Шартнома ва Битимларга киритиш лозимлигини барча фаолларимизга ўқтирдик.

— Касаба уюшмаларининг ўзи бу ишларни тўла бажариши қийин. Ижтимоий ҳимоя борасида старчи ёрдам кўрсатиш имконияти ҳам йўқ. Шу борада айрим ташкилот ва жамғармалар, давлат ташкилотлари билан бирон алоқа борми?

— Алоқа бор. Анкета якунлари билан социал-таъминот органларини, жамоа хўжаликларини, баъзи жамғармаларни, бадавлат оилаларни ва хатто маҳалла фаолларини таништириб чиқаямиз. Бу ишимиздан вилоят ҳокимлиги ҳам, туман ҳокимликлари ҳам хабардор.

Шу ўринда мақтаниш бўлса ҳам айтай, бу ишимизда Республика деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси ва касаба уюшмалари вилоят кенгаши маъқуллади ва халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам шундай анкетали ўрганишни жорий қилишни тавсия этдилар.

— Уюшма ҳозир шу масалада қандай фаоллик кўрсатаётми?

— Биринчидан, ҳар бир хўжаликда анкета натижасида аниқланган шахсларга, оилаларга доимий ёрдамни ташкил этишни уюштирди, бунинг учун шахслар рўйхати ва уларга бериладиган ёрдам тури аниқ кўрсатилган иловалар дафтари туздик. Булар ўзаро Шартномаларда ўз ифодасини топишини нозорат қилаяпмиз. Иккинчидан, бу ёрдам билан токи муҳтож оила ушбу қийин аҳволдан чиқиб олгунига қадар таъминланиб туришини ҳам ўз нозоратига олди.

— Раҳмат. Ҳозирги қийинчиликлар ўтар, гирдоблар тинар.

— Шу кун тезроқ келишини кутаямиз. Орзуимиз ҳам кундалик ишимиз ҳам шунга қаратилган.

— Хайрли ишингизда юксак парвозлар тилайман.

Камолжон ШОДИМЕТОВ билан суҳбатни
Жўра МУҲСИМОВ олиб борди.

ГИРДОБЛАР ТИНАР...

турма касаллик бор бўлган оилалар, боқувчисиз қолган, шароити оғир оилалар нечталигини аниқладик ва уларнинг қанчасига озиқ-овқат маҳсулотлари, болалар учун кийим-кечак, пойабзал етишмаётганлиги бизга аён бўлди. Кишқировли кунларда кўмир билан кимларни таъминлаш, шахсий чорвасини боқишга ем-хашак, пул ёрдами кимларга кераклиги ва қайси оилаларга тиббий хизмат кўрсатиш жуда зарурлигини билиб олдик.

Яна 74,1 фоиз оила ўзининг шахсий уй-жойига эга экани, 10,6 фоиз оила давлат ва хўжалик уйларида истиқомат қилишини билдик, бошпанасиз ва ижарада турганларнинг рўйхатларига эга бўлдик. Шунинг ҳам айтиш керакки 73,9 фоиз оила шахсий томорқасига эга бўла туриб, ундан самарали фойдалана олмаётганлиги ҳам маълум бўлди.

— Камолжон, шу аниқланган муҳтож оилаларга маълум даражада ёрдам ҳам берилгандир ёки улар ижтимоий ҳимоядан четда қолиб кетяптиларми?

— Бундай муҳтож оилалар ва кишилар албатта эътибордан четда қолмаптилар, уларга маълум даражада ёрдам

қийналган оилалар қатори ишқимаслик туфайли қийналган оилалар ҳам борлиги маълум бўлди. Ва яна, 5,9 фоиз оила иш жойларини ўзгартириш ва 4,6 фоиз оила қайта ўқитиб, янги касб ортириш истакларини айтишган бўлишса, баъзи оилалар уйга иш олиб ишлаш учун шароит яратилишини, тўғрисида фикр билдиришган.

— Анкета натижаларини қандай усуллар билан ижобий ҳал этмоқчисизлар?

— Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш шакли ва усулларини сифат жиҳатдан яхшилашнинг энг самарали йўли жамоа Шартномалари ва Битимларидан тўла фойдаланиш, деб биламан. Ҳозир, 1994 йил учун ана шундай жамоа Шартномалари ва Битимлари тузилапти. Анкета натижалари шу шартнома ва Битимларда ўз ифодасини топсин, деган кўрсатма берилди ва у нозорат остида турибди. Биз ҳатто муҳтож оилалар учун болалар оромгоҳларига бепул йўланмалар бериш, шунингдек жамоат транспортида бепул юриш, маданий ҳордиқ чиқариш жойларига имтиёзли

БОЗОР иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш даврининг қийинчиликлари тиббиёт ходимларини ҳам четлаб ўтмади. Ана шундай мураккаб шароитда соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмалари Беруний тумани Қўмитаси қандай фаолият кўрсатапти? Биз ана шундай савол билан мазкур қўмита раиси Қўчқорбой Файзуллаевга мурожаат қилдик:

— Асли касбим хирурглик, — дейди Қўчқорбой. — Касаба уюшмаси раислигига 1987 йили сайлашди. Қўмитамиз ҳисобидида 14 та бошланғич ташкилотларимизда 2 400 аъзо бор. Шаҳардаги бирлашган касалхона, 6 та ҳар хил йўналишдаги шифохоналарда, 8 та қишлоқ шифокорлик амбулаториясида, 4 та поликлиника ва 46 та фельдшер акушерлик пунктларида 250 нафар олий маълумотли врачлар, мингга яқин ўрта махсус маълумотли тиббиёт ходимлари ишламоқда. Ҳамиша фаол жамоатчиларга таяниб ишлаётганимиз қўмита фаолиятининг шу кун талаблари даражасида бўлишини таъминламоқда. Аҳоли ўртасида ҳурмат-иззатга сазовор врачлардан Соли ака Юсупов ҳамда Отаназар Эшчонов, Каримбой Сафаров, Тамара Эшматова, Ражаббой Қутлимуродов каби ўнлаб касаба уюшмалари жонкуярларининг сай-ҳаракатлари туфайли қўмитамиз доимо жамоа ҳаёти, турмуши билан ҳамнафас

бўлмоқда. Шу боис қўмитамизга ажратилган иш ўрни ертўлада жойлашган бўлса ҳам хонамиз одамлар билан гавжум. Яқинда санитарка Раҳима Алиева ноқонуний равишда ишдан бўшатилганини айтиб, ёрдам сўраб мурожаат қилди. Масалани иш жойига — марказий

маҳаллий ташкилотлари орасида ҳал этилиши лозим бир чалкаш масала мавжуд: юқорида таъкидлаганимдек, туманда 46 та фельдшер акушерлик пунктлари бор. Уларда 144 киши ишлаяпти. Меҳнат ҳақини овул Кенгашлари ҳисобидан олишади. Давлат муассасалари ходимлари касаба

Алямова билан бўлган бир суҳбатда Қўчқорбой Файзуллаев хусусида суҳбатлашиб қолдик: "Биласизми, берунийлик тиббиёт ходимлари Қўчқорбойни "ўзар раис" дейишади. У киши буюк Амир Темур "Рости-дурости" деганларидек, ҳақиқат йўлида ўз туғишган оға-инисини ҳам аямайди. Оддий кишиларнинг энг яқин маслаҳатдоши, жонкуяри. Шу боис мутлақ кўпчилиكنинг қатъий талаблари бўйича иккинчи марта қўмита раислигига сайланди".

— Бироқ, энг яхши ходимимизни қўллаб-қувватлашга бизнинг ҳам қўлимиз калталиқ қилмоқда, — дейди у, — Қўчқорбой Москвадаги Ижтимоий муносабатлар академиясининг соғлиқни сақлаш соҳаси ташкилотчиси ва режалаштириш факультетининг охириги курсида сиртдан таълим олар эди. Иқтисодий қийинчиликлар туфайли ўқишга юбора олмагандан қолдик...

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ,
"Ишонч" мухбири.

Таҳририятдан: Ҳаётда ҳамма нарсани кадрлар ҳал қилади, деган ҳақиқат мавжуд. Айниқса, жамоат ташкилотлари, хусусан касаба уюшмалари жонкуярлари қадрига етишимиз керак. Халқ ҳурмат-иззатига сазовор бўлган бундай заҳматкашлар ҳар қанча "ўзар" бўлишсада уларга раҳмхўрлик кўрсатиш зарур. У ўқини битиришга кўмаклашадиган ташкилот борлигига ишонамиз.

БЕРУНИЙЛИК РАИС

касалхонага бориб ўргандик. Ишдан нотўғри бўшатилган мазкур ходима ўз ўрнига қайта тикланди. Бундай мисолларни қўллаб келтириш мумкин.

Ходимларимиз фарзандлари ҳам доим диққатимиз марказида. Уларнинг ўғил-қизлари бу йил Тошкент вилоятининг хушманзара масканларида кўнглили дам олиб қайтишди. Тиббиёт ходимларидан бир нечтаси санаторий, дам олиш уйларида бўлишиб, соғлиқларини тиклашди.

"Ҳамма ерда муаммолар старли, айтаверган билан ўша муаммоларни бошқа биров келиб ҳал қилиб бермайди, — дейди қўмита раиси, — Ҳар ким ўз юкини ўзи кўтариши керак". Тиббиёт ва давлат муассасалари ходимлари касаба уюшмалари

уюшмалари ҳисобида туришади. Аммо, зарур пайтларда ёрдам сўраб бизга мурожаат қилишади. Чунки, касбдошимизда. Агар бизнинг ҳисобимизда туришганларида эди, кундалиқ турмушларидан, ишларидан доимо воқиф бўлиб турардик.

... Куйди-пишди шу йигитнинг иш фаолияти билан яқиндан танишар эканмиз, унинг Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг, Қорақалпоғистон соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмалари республика қўмитаси Раёсатининг аъзолигига бежиз сайланмаганлигини тушунгандай бўлдим.

Яқинда Қорақалпоғистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмалари республика қўмитасининг раиси Савия

ФАОЛИЯТЛАР РЕЖАЛАШ- ТИРИЛДИ

ОҲАНГАРОН туманида бўлиб ўтган вилоят деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг кўчма семинарида Республика Президенти Ислоҳ Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш ва халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгашининг сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Семинарда Оҳангарон тумани деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмасининг меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ҳимоялаш, уларга қулай иш шароитлари яратиш, болалар саломатлигини мустаҳкамлаш ва дам олишини намунали ташкил этиш хусусидаги тажрибалари ўртоқлашди.

Бозор иқтисодидаги ўтиш жараёнида вилоят ва туманлардаги деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг тизимга киритилаётган ўзгаришлар ҳақида ҳам фикр алмашилди.

Семинар қатнашчилари дон маҳсулотлари комбинатида бўлишиб, унинг иш жараёни билан танишдилар.

"Оҳангарон" ширкат жамоа хўжалигининг чорвачилик комплексида чорвадорлар ҳаётини ўргандилар.

С.ШАРОФҲОНОВ,
"Ишонч" мухбири.

КОНСТИТУЦИЯМИЗНИНГ ЖАҲОН КОНСТИТУЦИЯВИЙ ТАЖРИБАСИ

Газетамизнинг ўтган йилги 49-сонига юқоридаги руки бўйича Сиз, азиз мухлисларимиз билан ҳар ойда бир марта музоҳаба олиб боришга ваъдалашган ва ўша сонда Тошкент давлат ҳуқуқшунослик институти ректори, ҳуқуқшунослик фанлари доктори, профессор Акмал Саидовнинг биринчи сабоқ шарҳини ҳавола қилган эдик. Бугун куйида унинг иккинчи шарҳи билан танишасиз.

КОНСТИТУЦИЯМИЗ лойиҳаси кўпгина ҳолис халқаро-эксперт ҳуқуқшунослар томонидан юқори баҳоланди. Асосий Қомусимизнинг бир йилдан ортиқ вақт мобайнида ҳаракатда бўлиши унинг халқчиллиги, пишиқ-пухталиги, ҳаётлигининг исботидир. Бу конституциямиз ҳозирги кунда чет элларда ҳам ўрганиш ва тажрибамиздан фойдаланиш учун асос бўлмоқда.

Чунки, **биринчидан**, Ўзбекистон Конституцияси тарихий ва ҳозирги замон илғор жаҳон конституциявий тажрибасини ўзида мужассамлаштирган,

иккинчидан, миллий, тарихий, ахлоқий, диний, ҳуқуқий анъаналаримизни ҳақон конституциявий амалиёти билан узвий равишда боғлаган,

учинчидан, тоталитар тузумдан ҳуқуқий давлат ва демократик фуқаролик жамиятига ўтаётган ёш мустақил давлатнинг Конституцияси қандай бўлиши керак, деган саволга жавоб бера олмади. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси Конституцияси умумбашарий ва миллий қадриятларни ўзида уйғунлаштирган қондалар ва нормалар мажмуидир.

Жаҳон конституциявий тажрибаси нима?

Жаҳон конституциявий тажрибаси ўзаро бир-бири билан узвий боғлиқ уч таркибий қисмдан иборат: **биринчидан**, Конституция тўғрисидаги ғоялар, қарашлар, таълимотлар.

Булар ўзининг тарихий келиб чиқишига кўра жуда қадимий. "Конституция" ибораси қадимги Рим республикасида пайдо бўлган. Ўрта асрларда эса еки бу давлатнинг конституциявий характердаги асосий қонунлари асосан "Хартия" деб юритилган. Конституциявий характердаги қонунлар жумласига бобоқолонимиз Амир Темурнинг тузуқлари ҳам қиради. У — турк халқларининг биринчи муайян тизимига солинган кодификациявий ҳужжатдир. "Конституция" деган сўз биринчи мартаба расмий қонуний ҳужжатларда Франциянинг 1789 йилги "Инсон ва граждон ҳуқуқлари Декларацияси"да ишлатилган.

Иккинчидан, тарихий ва ҳозирги кунда амал қилётган Конституциялар.

Конституция ягона ҳуқуқий ҳужжат сифатида 1787 йил АКШда пайдо бўлган, Тахминий ҳисобларга қараганда шу кунгача жаҳонда 800га яқин Конституция қабул қилинган.

Учинчидан, конституциявий амалиёт, яъни Конституциянинг амалий ҳаракати, қўлланиши.

Конституция ҳар бир жамият ва давлат тараққиётининг ҳуқуқий асосларини яратди. Конституция — иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий ислохотлар, тинчлик, тотувлик, барқарорлик қафолатидир.

Ўзбекистоннинг жаҳон конституциявий тажрибасига қўшган ҳиссаси қандай?

Ўзбекистон жаҳон конституциявий тажрибасига қуйидаги йўналишларда амалий ҳисса қўшган:

Биринчидан, жаҳон конституциявий таълимотига ва назариясига қўшган ҳиссаси шуки, у авваламбор, Мовароуннахр фикх мактаби намоёндаларининг асарларида яратилган мусулмон ҳуқуқи қадриятлари ҳақидаги қарашларда намоён бўлади. Бунга мисол тарика Бурхонуддин Марғилонининг тўрт жилдди фундаментал "Хидоя" асарини кўрсатиш мумкин.

Иккинчидан, Ўзбекистон ҳудудда турли тарихий даврларда қабул қилинган конституциялар. Булар жумласига "Темур тузуқлари"дан тортиб собиқ совет давридаги ўндан ортиқ конституциялар қиради. Ўз шакли-шамойилига кўра бу конституциялар проректорат

давлат Асосий Қонунлари эди. Бундай конституциялар XX асрнинг биринчи ярмида Сурия, Ливан, Мисрда бўлган.

Учинчидан, конституциявий амалиётимиз бир қатор чет эл давлатлари учун тажриба ўрганиш мактабига айланмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида жаҳон конституциявий тажрибаси қай даражада ҳисобга олинган?

Биринчидан, бу конституциявий тартибга солиш тамойиллари инсонпарварлик ва инсон ҳуқуқлари, ҳокимият вақолатларини тақсимлаш, халқаро ҳуқуқ устиворлиги, Конституция ва Қонун устунлиги, конституциявий назорат ва бошқалардан иборат.

Иккинчидан, Конституциянинг ички таркибий тузилиши, яъни муайян тартибда Муқаддима; бўлим, боб ва моддалардан иборат жойлаштирилишидир. Бунда асосий мезон "халқчиллик" бўлиб ҳисобланади.

Учинчидан, ҳар қандай сиёсий мафкурадан воз кечганлик, яъни бир мафкуранинг яқка ҳокимлигига чек қўйганлик, кўп фикрлиликнинг ҳуқуқий асослари яратилганлигидир.

Тўртинчидан, Конституциянинг устунлиги, конституциявий Суднинг ташкил этилиши, Президентнинг давлат бошлиғи сифатида барқарорлиги, тинчлик ва инсон ҳуқуқларининг қафолатчиси эканлиги, Конституцияга ўзгартириш ва қўшимчалар киритишнинг алоҳида тартиби жорий этилиши Асосий қонун-қондаларини қафолатланганлигини кўрсатади.

Бешинчидан, конституциявий тартибга солишнинг шарқона ва оврупача ендошувини узвий уйғунлашганлиги, инсон ва оила, жамият, давлат манфаатларини мувофиқлашганлиги бунга еркин мисолдир.

Олтинчидан, Конституциянинг тили, ихчамлиги, лўнда ва равонлиги, Жамиятдаги энг муҳим ижтимоий муносабатлар конституциявий даражада тартибга солинганлиги. Бунинг устига Конституциямизда бошқа қонунларга ҳавола этувчи моддаларнинг камлиги.

Еттинчидан, Конституциямиз жаҳон конституциявий тараққиёти қонуниятларини ўзида акс эттира олган. Бундан асосий мақсад: тоталитар тузумдан фуқаролик жамиятига, ҳуқуқий демократик давлатга ўтишдир.

Ҳозирги замон конституциявий тараққиётининг асосий қонуниятлари қандай?

Бу қонуниятлар қуйидаги йўналишларда намоён бўлади:

- конституциявий тартибга солиш предметининг кенгайиши;
- инсон ҳуқуқлари ва еркинликларини батафсил тартибга солиш;
- ижтимоий муаммоларга мурожаат қилиш;
- Конституцияни ўта мафкуравий ақидалардан ҳалос этиш;
- халқаро ҳуқуқ устиворлигини тан олиш;
- шахс, жамият ва давлат ўзаро муносабатларнинг муайян нисбатини мустаҳкамлаш;
- Сиёсий фирқалар фаолиятини тартибга солиш;
- Конституцияни барқарорлигини ва самарадорлигини ошириш мақсадида уни алоҳида кўриқлаш тартибининг жорий этиш, яъни конституциявий судни тузишдан иборатдир.

Акмал САИДОВ,
Тошкент Давлат

ҳуқуқшунослик институти ректори, профессор.

ЎТМИШ ҳақидаги ҳикоялар ёшлар учун эртақ бўлиб туюлади. Шу боис ҳам Турсун момо минбарга кўтарилиши билан зал сув куйгандай жимиб қолади.

Тақдир тақозоси билан Турсун момо уч Конституциянинг гувоҳи бўлган. Бахтлиман дейишга ҳақи бор. У кишининг 75 ёшлари Мустақил Ўзбекистон Конституциясининг бир йиллик байрам кунларига тўғри келди. Умр — дарё. Беғам, бетаъвиш яшасанг ҳам, эл-юрт дея қуйиб-пишиб яшасанг ҳам умр оқиб ўтаверади. Тоғ қишлоғи — Маҷайлик ёш Турсун мактабни тугатган йили Тошкентга, бир йиллик сиёсий маориф мактабига ўқишга юборилди. Унга округ комсомол қўмитаси кашшофлар билан ишлаш бўлимини бошқариш ҳуқуқи ҳам берилди.

Турсун момо кейинчалик Сурхондарё вилоят ижроия қўмитаси раиси муовини, Термиз шаҳари, Бойсун туман Ижроия қўмитаси раиси вазифаларида ишлади. Бунинг учун ўша давр тартибига кўра, энг аввал Москва олий фирқа мактабига таҳсил олишига тўғри келди. Ахир, фирқа ўз авлодларининг ўт-олов бўлишини ёқтирир, бундайларни эса, оғир-оғир жойларга ишлашга юборарди-да. Шунинг учун ҳам, у киши аёл бўлишига қарамай, штаб бошлиғи сифатида, олти йил давомида тоғликлари Сурхон-Шеробод чўлларига кўчириш, вилоят енгил саноат бошқармаси бошлиғи сифатида ўн йил туз ютиб, Хўжайкон туз қонини ишга тушириш билан шугулланди. Вилоят ижтимоий таъминот бўлимини бошқарган йиллари-чи. Баъзан бир фахрий ҳақини тўғри олиши учун Тошкент демай, Москва демай, озмунча югурармиди...

БЕКАТЛАР

— Ўқиган, ишлаган жойларимни ҳаёт йўлимдаги бекатлар, дегим келади, — деди Турсун момо залдагиларга, — толиқиш нималигини билмаганмиз. Чунки, яхши ишлашни Конституция берган ҳуқуқ деб, фирқа топширигини эл-юрт топшириғи деб билганмиз...

Кўп ҳолларда, Турсун момо мусулмон аёлларига хос камтаринликка бориб амалга оширган ишларининг ҳаммасини гапирарвермади. Аслида озмунча жамоат ишларини бажарганимиз? 22 марта вилоят хотин-қизлар кенгаши раиси, 18 марта вилоят фирқа қўмитасининг фирқа комиссияси аъзоси, ўн мартага яқин Республика ва вилоят ноиб этиб сайланган. 47 йил давомида вилоят фирқа қўмитаси, 10 йил давомида вилоят қасаба уюшмалари Кенгаши ҳайъати аъзоси бўлди. Сирасини айтганда, буларнинг барчаси йўловчи елкасидаги оғир юкка ўхшардики, Турсун момо уларни ҳам дадил кўтариб, бекатлардан бекатларга олиб ўтди.

Турсун момони ҳозир ҳам 75 ёшга кирган демайси. Мустаҳкам сийҳат-саломатлик, кучли хотира, ҳаракатидаги чаққонлик унга ярашиб туради. Фахрийликка чиққан бўлса ҳам, ўша 1981 йилдан бери вилоят сугурта бошқармасида бош мутахассис бўлиб ишламоқда. Ўзбекистонимиз мустақилликка эришгандан бери эса бир гайратига ўн гайрат қўшилди гўё. Ҳам вилоят, ҳам Термиз шаҳар фахрийлари кенгаши аъзоси эмасми, учрашувдан чиқиб учрашувга боради. Сўхбат мавзун аниқ: Истиқлол нима, мустақилликчи? Мустақил Ўзбекистон Конституцияси... Турсун момога аиниқса, ёшлар билан сўхбатлашиш ёқади. Шундай экан, Ўзбекистон мустақиллигининг бир йиллиги муносабати билан Турсун Самиевага "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мурабийси" фахрий унвони берилгандан ажабланмаса ҳам бўлади.

— Азиз невараларим, — ўқувчиларга мурожаат қилади Турсун момо, — мен ҳаётим билан фахрланаман, баъзида армон ҳам қиламан. Фахрланишим боиси шуки, нимаики қилган бўлсам, шу юрт учун қилдим, армоним боиси шуки, бизлар кўрсатма билан ишлаб кўрсатма билан яшашга қўникиб қолган эдик. Тўғри, Конституциямиз ҳам, қонунларимиз ҳам бор эди. Аммо уларнинг мағзини бировларнинг бошқа бировларга итоат қилиши ташкил этганини энди билаяпмиз. Онгимизни қарахт қилиб қўймаганлариди фикрлашимиз ҳам, яшаш ва ишлашимиз ҳам бошқача бўлар эди. Яратганга минг шукур, кеч бўлса-да, Ватанимизни мустақил кўрдик. Сизлардан ўтинчим, Республикаимиз Конституциясини, қонунларини севиш ва пухта ўрганишлар. Бизнинг Конституциямиз жаҳонда энг инсонпарвар Конституциядир. У берадиган ҳақ-ҳуқуқларни пухта билмаганларнинг Ватани ҳам, ўзлари ҳам чин маънода озод бўлолмайди.

Саломжон МЕНГНОВ,
"Ишонч" мухбири.

МАНА, ниҳоят янги алифбо — лотин ёзуви қайта қабул этилди. Бунга табриклаш керак, лекин ҳали "алифбомиз пухта мустаҳкам бўлди" деган сўз эмас. Шундай бўлса-да, янги ёзувга кўчмоқдамиз. Ҳа, кўчмоқдамиз...

Эндиликда кўп сонли зиелларимиз, аиниқса, тил-шуносларимиз олдида жуда катта ижтимоий ва мафкуравий муаммолар турибдики, бу нарсаси имлода ўша йигирманчи-ўттинчи йиллар талаффузига ҳам амал қилиш билан боғлиқ.

Атоқли тилшунос олимлар Ашуралӣ Зоҳирӣ, Элбек, Қайом Рамазон, Абдурахмон Ғойибӣ, Носир Сайдий, Мунаввар қори, Ёқуб Омон, Шокиржон Раҳимӣ, Ғозӣ Олим Юнусов сингари алломаларимиз талаффуз этган ибораларни тиклаш билан ўзлгимизни, имло маданиятимизни тиклайлик. Бу муҳим масалани ҳал этиш даври келди. Имломизнинг ўта пухта қондаларини яратиш даври бошланди. Адабий тил қондалари қотиб қолган нарсаси эмаски, уни бузиш мумкин бўлмас. Темир деворлар бузилди-ку.

Элбек айтганидек "...ҳозирдан бошлаб ёзувимизнинг орасига кириб олиб, тузган қондамиз ёгиндан монеликлар бератургон сўзларнинг ўрнига ўз сўзимизни — талаффузимизни охтариб топмоғимиз тегишдир". Ашуралӣ Зоҳирӣ ҳам жон қуйдириб деган эди: "...она тилимизни ҳаммасидан ортиқ билишимиз керак. Форисча, арабча, ўрусча ва бошқаларни ҳам жуда яхши билиш — бу тиллар қондаларини тилимизга сингдириш дегани эмасдур". Шундай экан, ҳозирги кунда ҳаётга жорий этиш бошланмоқда бўлган лотин ёзуви асосидаги ўзбек миллий ёзувимиз силсиласида яратилажак адабий тилимиз орфографик қондаларини тўғиборга олмақ лозимдир. Шу йўсинда қуйидаги масалаларни тўғри ёзувимиз қондаларига киритилишини мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз:

1. Ўрис тилидан ўзлашган ва талаффузига кўра "марожна" деб ёзиш ўрнига "мороженое", "испарока" ўрнига "справка",

"киеска" ўрнига "киоск", "жўрнол" ўрнига "журнал", "айрипўрт" ўрнига "аэропорт", "афтўбус" ўрнига "автобус", "тўйиз" ўрнига "поезд" сингари сон-саноксиз ўзлашмаларни миллий талаффузимиз руҳиятидан келиб чиққан тарзда ёзишни қондалаштирмоқ адолатдандир. Шундай қилсак, абадий талаффузда зиеллар ишчи-дийконлар орасидаги талаффуз муштараклиги вуҷудга келган бўлади. Ахир, ўрислар ўз орфографик қондаларига ўзбек тилидан ўзлашган кетмон, шўрва, ўрик, палов, корпеш, ўчоқ каби кўплаб сўзларни орфоэпик нуқтаи назардан ендошиб, ўз талаффузларига мослаштириб китмен, шурпа, урюк, плов, кирпич, очағ тарзида ёзишларига йўл қўйишга ҳожат борми?

БИЙРОНЛИК УЧУН...

2. Араб, форс каби ажнабий тиллардан ўзлашган ва ўзбеклар талаффузларида айрича, ёзувларида эса айрича қондалаштирилган имло ифодаларида ҳам талаффуз асосга олиниши лозим. Чунончи, аслида "илм", "исм" каби ёзиладиган, бир бўгин кўринувчи сўзлар талаффузда икки бўгинни ташкил этиши, яъни булар таркибиди унлиси борлигини эътиборга олиниб "исим", "илим" тарзида ёзилишини қондалаштириш ҳам мақсадга мувофиқ. Ёки "тоҳир", "шоир", "зоир", "боир" шаклида ёзиладиган сўзлар талаффузларига кўра тойир, шойир, зойир, бойир тарзида ёзишни қондалаштириш ҳам, қолаверса "таълим", маълум", "жаъфар" каби кўплаб сўзлар талаффузига кўра ажратиш белгиларисиз ёзилишини амалга ошириш ҳам она тили адабий талаффузининг еркин ривожини белгилайди.

Бундай сўзлар йигирманчи-ўттинчи йиллар ўзбек матбуоти ва маорифида ҳам фаол қўлланилган эди.

Шу ўринда бир муҳим муаммо тўғрисида айтишни истардим. У ҳам бўлса, янги қабул қилинган лотин ёзувимиз таркибиди кўзбоялғичлик тарика қолдирилган ўрисча "Ц"ни ифода этувчи "С" ва унинг нуфузи учун ёзиладиган бор-йўғи ўн-ўнбешта "революция", "эволюция", "конференция", "санкция" каби сўзларнинг асли адабий талаффузи халқнинг еркин талаффузида дудуқликни келтириб чиқаришини эътиборга олиб, лотин ёзувида ревулийутса, эвулийутса, кўппиренса, сангса шаклида еркин талаффузда ифодалашнинг аҳамияти бордир.

Хрущев, Радищев сўзларидаги "Щ" иштирок этган сўзлар ўзбекнинг ҳақиқий талаффузи бўйича юқоридаги — биринчи шаклдагидек ёзилса ҳам сосиал адолат бўлур эди.

Гапнинг қисқаси, лотин ёзувида асосланган миллий ёзуви миз эндигина қарор топаётган шу кунларда адабий талаффузимиз қондалари яратилиши муқаррар. Ана шунинг учун ҳам бу ўта масъулиятли ва миллий ватанпарварлик тўғуларини қарор топтириш ишига қобилиятли, тажрибали ва миллатга фидойи тилшуносларни жалб этиш билан тўғри ёзув қондаларини яратиш керак. Аксинча имло қондаларимиз тақорр хонавайрон бўлиб, бир ҳарф устида яна етмиш йил муҳокама давом этаверади.

Ўйлаб яратилган имло қондаларигина халқимизни саводхон қилиш ва асрий дудуқликдан қутқизиш ва бийрон-бийрон сўзлатиш томон етаклайди, ҳолос. Бошқача бўлиши мумкин эмас.

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
Тошкент Кимё технология
институти доценти.

Саволларга Ўзбекистон Ижтимоий таъминот вазирлиги етакчи мутахассиси Мастура Хожиматова ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши бўлими мудирлари Ҳамидулла Пиримқулов жавоб берадилар:

Менинг онам 53 ёшда, 11 нафар фарзанди бор. 7 йил иш стажига эга. Ҳозир пенсияга чиқишлари мумкинми? Ёки 55 ёшдами?

Феруза УМАРОВА,
Самарқанд вилояти,
Каттақўрғон тумани.

Амалдаги Қонунга асосан 5 ёшга етганларида камида 15 йил ва ундан ортиқ бола туғиб, 8 ёки боласи 3 ёшга тўлгунга ёшгача тарбиялаган аёлларга 50 қадар қараб турган даврни

қўшиб ҳисобланганда (аммо 6 йил доирасида) 20 йил иш стаж билан қарилик пенсияси тайинланади. Қаҳрамон оналарга бу пенсия миқдори 1994 йил 1 январдан 32450 сўм қилиб белгиланган. Демак, Сизнинг онангиз 55 ёшга етганларида пенсия олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ота-онамиз вафотидан сўнг 4 нафар укамиз учун боқувчисини йўқотганлик пенсияси олар эдик. Катта укам Туркия олий ўқув юртида ўқиётганлиги учун пенсия тўланмаяпти.

Исомиддин ҚАМБАРОВ,
Наманган вилояти, Чортоқ тумани.

Хунар-техника билим юрларининг, ўрта махсус ва олий ўқув юрлари кундузги бўлимида қайси давлатда ўқиётганлигидан қатъий назар, ўқиши тугаб 23 ёшга тўлгунча боқувчисини йўқотганлик пенсияси тўланади.

Отам 1932 йил 10 январда туғилган. Аммо, паспортда 1937 йилда туғилган, деб кўрсатилган. Жамоа хўжалигида 40 йилдан бугунгача ишлаб келмоқда. Қарилик пенсияси олишга ҳақлими?

Зебо ТОҒАЕВА,
Андижон вилояти, Булоқбоши туманидаги
Раиш қишлоғи.

Қонунга асосан паспорт ёши ҳисобланади. Хужжатларда ни тасдиқловчи ҳужжат бўлиб (туғилганлик гувоҳномаси,

паспорт, ҳарбий билет, никоҳни қайд қилиш гувоҳномаси, хўжалик дафтарлари ва бошқалар) ҳар хил чалкашликлар юз берган бўлса, ҳокимият ҳузуридаги ёшни белгилаш комиссияси кўриб чиқади ва ҳал қилади. Отангиз ҳам барча ҳужжатлари билан шу комиссияга мурожаат қилишлари мумкин. 60 ёшга тўлиб, камида 25 йил иш стажига эга бўлган эркакларга қарилик пенсияси тайинланади.

Қисқа муддатли иш ҳақи тўланмайдиган таътил неча кунга белгиланади?

Ш. ШОДМОНҚУЛОВ
Сирдарё вилояти.

Меҳнат ҳақидаги қисқа муддатли таътил қонунлар мажмуининг бериши мумкин. Ишлаб 90-моддасида айтилишича, ходимнинг аризасига биноан унинг оилавий шароити ёки бошқа узрли сабабларга қўра маъмурият унга иш ҳақи сақланмаган ҳолда

Юқоридаги "қисқа муддатлик" деган тушунча қонунчиликда аниқ белгилаб берилмагани туфайли, бу меҳнат ёки жамоа шартно-маларида аниқлаштирилиши мумкин. Масалан, ходим ишга жойлашиш вақтида шартнома тузаётганда уйланиш, турмушга чиқиш, фарзанд тўйларини ўтказиш ёки ўлим муносабати кабилар учун зарур кунларни назарда тутиш мумкин.

Меҳнат интизоми бузилганида 13-маош ва кварталдаги мукофот пули берилмаслиги тўғриси?

Н. ҒОЗИЕВА,
Андижон вилояти.

Меҳнат интизомини мумкин. Интизомни бузишга қайси даврда йўл қўйилган бўлса, айнан ўша давр учун назар иш ҳақи фондидан тўланадиган мукофотдан маҳрум этилади. Йил якуни бўйича тўланадиган (13-маош) мукофотдан маҳрум

қилиш масаласи ҳар бир корхона, муассаса, ташкилотнинг ўзида ишлаб чиқиб, тасдиқланадиган "Мукофотлаш ҳақида"ги низомга биноан ҳал қилинади. Яъни, шу низомда — меҳнат интизомини бузганлиги учун ойлик ёки чорак мукофотидан маҳрум этилган ёки этилмаганлигидан қатъий назар йил якуни бўйича бериладиган мукофотдан ҳам маҳрум қилиниши мумкинлиги кўрсатилиши қонунчиликка зид эмас.

Болаларимизга тўланадиган нафақа миқдори неча сўм? Нафақаларимизни ўз вақтида ололмаймиз. Ишлай десак: қишлоқда иш йўқ. Нафақа миқдори ошадими?

Дилбар ВАЛИЕВА,
Жиззах вилояти, Фориш туманининг
Карл Маркс номли давлат хўжалигида
яшовчи кўп болали она.

1993 йил 1 июндан бошлаб 1,5 ёшдан 6 ёшгача бўлган болаларга ҳар ойда 240 сўм нафақа тўланади. Бундан ташқари ҳар чоракда 6 ёшгача бўлган болаларга 1200 сўм, 6 ёшдан 13 ёшгача бўлган болаларга 1590 сўм нафақалар онага иш (ўқиш)

жойидан, она ишламаса (ўқимаса), отанинг иш (ўқиш) жойидан, иккови ҳам ишламаса (ўқимаса) ижтимоий таъминот бўлимидан тайинланади ва тўланади. Нафақангизни ўз вақтида ололмаётганлигингиз масаласида вилоят ижтимоий таъминот бошқармасига мурожаат қилишингизни маслаҳат берамиз.

Мен 26 ёшдаман. 1993 йил июнь ойидан 2-гурӯх ногирониман. 5 йиллик иш стажига эгаман. Ҳозирги пайтда 26300 сўм миқдорида пенсия оламан. Иш стажим учун қўшимча бериладими?

Эркин НАСРИДДИНОВ,
Самарқанд вилояти, Пойариқ тумани.

Пенсия Қонунига биноан ногиронлик пенсияси тайинлаш учун ёшга нисбатан иш стаж талаб қилинади. Сиз умумий касалликдан 2-гурӯх

ногирони бўлсангиз, 26 ёшда 3 йиллик иш стаж талаб қилинади. Сиз 5 йил иш стажига эга экансиз, ортиқча ишлаган 2 йил стажингиз учун қўшимча тўланмайди.

Ногирон болали оналарни ишдан бўшатиш мумкинми?

Ҳ. САЙДУЛЛАЕВА,
Самарқанд шаҳри.

Ҳомиладор аёлларни ва уч ёшгача боласи бор аёлларни (ўн тўрт ёшга тўлмаган ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор ёлғиз оналарни) маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатишга йўл қўйилмайди, корхона, муассаса, ташкилот бутунлай тугатилган ҳоллар бундан мустасно. Бундай ҳолларда уларни албатта бошқа ишга жойлаштириш шарт билан вазифасидан бўшатишга йўл қўйилади.

Жоиз бўлса шуни айтиш керакки, 1993 йил 2 сентябрь кундаги Олий Кенгаш томонидан қабул қилинган меҳнат ҳақидаги қонунлар мажмуасига киритилган қатор ўзгатириш ва қўшимчалар жумласида 197-модда бордирким, унга мувофиқ

аёлга оналик билан боғлиқ ҳолда бериладиган кафолатлар ва имтиёзлар амалдаги қонунларда белгилаб берилган барча кафолат ва имтиёзлар онасиз болани (онаси вафот этган, оналик ҳуқуқларидан маҳрум этилган, даволаниш муассасаларида узоқ вақт бўлган ҳолларида ва болалар тўғрисида она васийлик қилмаган бошқа ҳолларда) тарбиялаётган оталарга, шунингдек вояга етмаган болаларнинг васийларига ҳам тадбиқ этилади.

Мана шу кафолат ва имтиёзлар оналик васийларидан маҳрум бўлган болаларни амалда тарбиялаётган бувига, бувага ёки бошқа қариндошларга ҳам берилади.

• Саҳифани касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш бўлими тайёрлади.

ЯХШИ ЯШАШНИНГ СИРИ

НАХАЛБОЙ Умурзоков 1968 йилдан буён Гулистон пахта тозалаш заводида меҳнат қилиб, оддий ишчиликдан раҳбарлик лавозимига қўтарилди. Аини пайтда у корхонанинг бош муҳандиси.

— Кундан кунга мустақилликни чуқур ҳис этаётган, яхши умр кечиришнинг сиру синоатини излаётган халқимиз билан қанчалик фахрлансак арзийди, — деб ҳикоя қилади Нахалбой ака, — биргина корхонамиз мисолида олиб қўрадиган бўлсак, серобчилик даврида ҳам ҳозиргичалик қурилиш ва янгиликка эътибор берилмаган. Айтмоқчиманки, меҳнат қилишни истаган одам қай йўсинда яшамасин, имконият топади. Имконият топиш учун эса сенга тушунадиган, ишларингга оқ фотиҳа бера оладиган мададкор зарур.

Заводда 650 киши меҳнат қилади. 6 пахта пунктидан 1993 йили 30 минг тонна пахта қабул қилиб олди. Ишнинг самарадорлиги ишчиларнинг оилавий тўқлиги-ю яшаш шароитига боглиқдир. Бир йил ичида 64 квартиралар уй ишчи-хизматчиларга топширилди. Яна 60 квартиралар уй қурилаяпти.

Ишчи-хизматчиларнинг соғлигини муҳофаза қилиш маъмурият ва бошланғич касаба уюшма кўмитасининг муҳим вазифасидир. Шу мақсадда завод қошидаги тиббиёт қисмида малакали шифокор уларни доимий кўрикдан ўтказиб туради. Завод маъмурияти билан турли санаторий-профилаторийлар ўртасида шартнома тузилиб, ишчилар бепул иссиқ овқат билан таъминланади. Завод ўзининг ердамчи хўжалигига эга бўлиб, чорва моллари боқилади, асаларичилик йўлга қўйилган.

Корхонамизнинг экология жиҳатидан шаҳар марказида жойлашгани нотўғри эканини ҳисобга олиб, Гулистон тумани ҳудудида янги бино қурилишини бошлаб юборганимиз. Шароитни ҳисобга олган ҳолда кичик корхоналар очдик. "Феруза" трикотаж кийимлари тўқиш цехи ва "Нилуфар" пайпоқ

тўқув корхонаси иш бошлади. Яна ип йигирув цехи ва пахта толасидан нотўқима материал тайёрлаш цехлари қурилаяпти. Бу цехлар ишга туширилса, корхона ўз маҳсулотларидан бемалол фойдаланаверади.

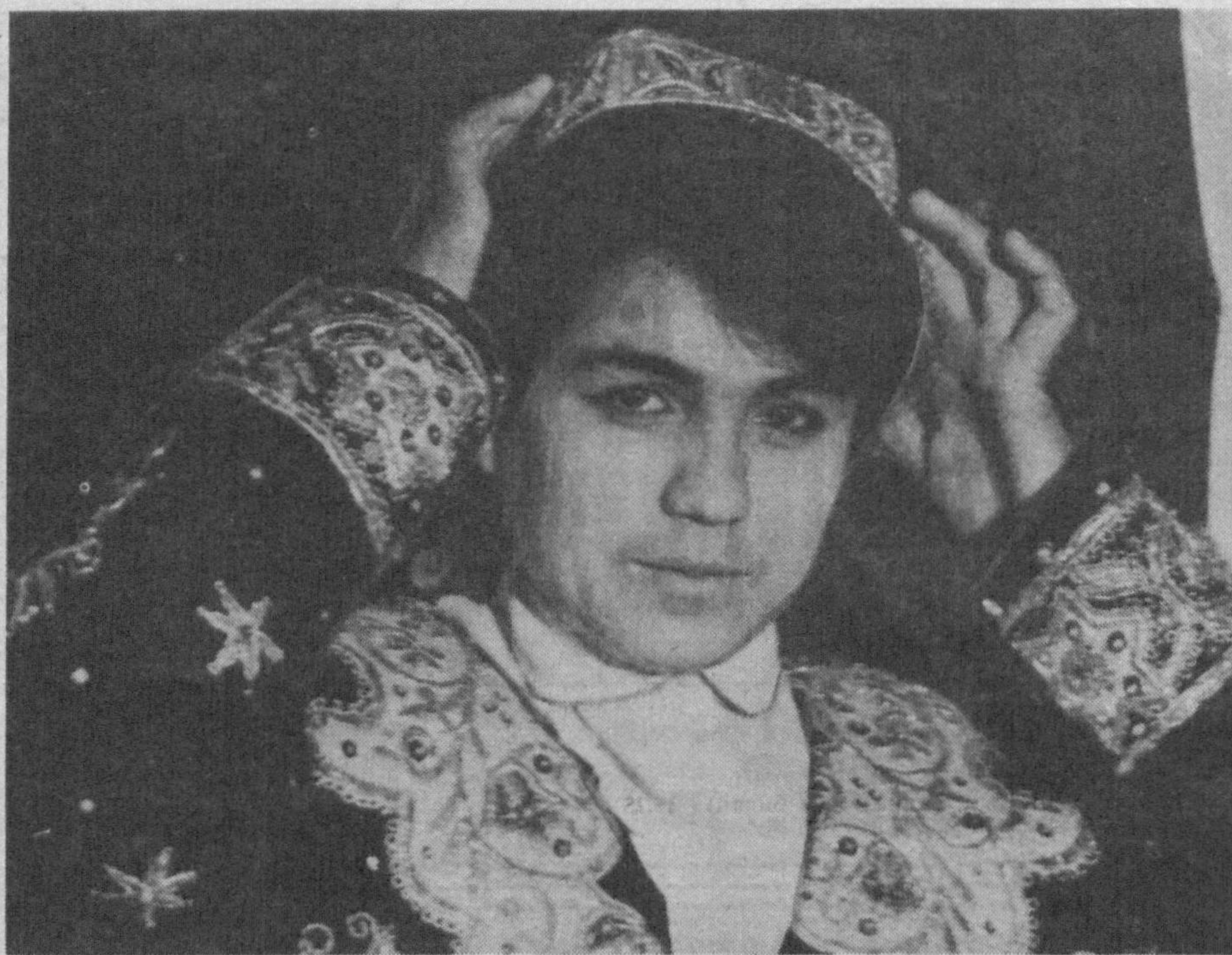
Ишчиларнинг юксак унум билан кенг кўламда олиб борилишида хорижий давлатлар билан алоқамиз салмоқли ўрин тутади. Ҳозир Италия, Англия, Туркия, Венгрия, Ирландия, Россия, Украина сингари йирик давлатлар билан ҳамкорлигимиз яхши. Улар автомат-компьютер машиналари билан таъминлаб, иш сифатининг яхшиланиши ва самарадорлигига кўмак беришаяпти. Ўзбекнинг оқ пахтасини билмаган, доврўгини эшитмаган юрт йўқлигини шундай пайтда чуқурроқ ҳис этаркансан.

Завод қошида "Пахтаой" номли 130 ўринли болалар богчаси бор. Корхона ўз ҳисобидан қариялар учун чойхона қуриб фойдаланишга топширди.

Ишга келган ёшларни тез кунда махсус ўқув машғулотига жалб этиш мақсадида махсус кийимлардан фойдаланиш, техникани юритиш бўйича амалий дарс ўтказилади.

Корхонада Абдуллинлар сулоласи, Нуъмон Асанов, Эшпўлат Ёриев, Мамаражаб Қосимов сингари кўплаб ўз касбининг фидойилари бор. Уларнинг меҳнат мактаби ёшларга ибрат. Шунингдек, бошланғич касаба уюшмаси кўмитасини бир неча йилдан буён бошқариб келаётган Сония Люманова ва унинг тиниб-тинчимас кўмакдошлари — Исмоил Аҳмедов, Людмила Базянс, Акбар Роджиев, Неъмат Эшмухамедовларни ҳурмат билан тилга оламиз. Шундай фидойиларнинг куйинчаклиги билан ишчиларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳимоясига яхши эътибор берилмоқда. Ҳа, яхши яшашнинг сири самарали меҳнат, жаҳон андозасидаги маҳсулот тайёрлаш билан чамбарчаслигини таъкидлагим келади.

Нориниса ҚОСИМОВА,
"Ишонч" муҳбири.



"ТАВОИС" ЗАРДЎЗЛАРИ

МУСТАҚИЛЛИК туфайли ун-тилаёзган кўплаб миллий урф-одатларимиз қайтиб келаётир. Жаҳонга машҳур бўлган халқ амалий санъатимиз қайтадан қад ростламоқда. Қизилтепа тумани "Тавоис" кичик корхонаси ҳам бундан икки йил илгари ҳайкалтарошлик, мисгарлик, чин-нисозлик, зардўзлик сингари ўзбек миллий ҳунармандчилигини ривожлантириш мақсадида халқимизга хизмат қилишдек эзгу ният билан ташкил этилганди.

Корхона ҳунармандлари Лаззат Шарипов, Рустам Ҳамидов, Шамси Макаевлар кўлдан чиқараётган ҳайкалтарошлик намуналари, турли хилдаги мисгарлик ва чинни буюмларни,

зардўз қизлар маҳоратини кўриб, кўзингиз қувонади.

Корхонада жорий йилда қарийб 20 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди.

Айниқса, корхона зардўз қизларидан Лайло Қурбонова, Дилафрўз Носироваларнинг ўзбек миллий руҳи сингдирилган нақшдор зар чопон ва дўппиларини юксак маҳорат намунаси бўлади. Шу туфайли "Тавоис" зардўзлари қўлдан чиқараётган маҳсулотларнинг Навоий ва қўшни Бухоро вилоятларида бозори чаққон.

Ризо ХУДОЙҚУЛОВ.

Суратларда: Дилафрўз Носирова зардан ўзи тиккан либосларни намойиш қилмоқда.

Т НОРҚУЛОВ олган сурат.

**МУХТАРАМ
ЮРТДОШЛАР!
ЭШИТМАДИМ
ДЕМАНГЛАР!**

Ўзбекистон республикаси "Наврўз" ва "Маҳалла" жамғармалари томонидан чиқарилган ўн марта ўйналадиган пул-ютуқли телевизион хайрия лотереяси сотиб олингиз!

Чиптанинг баҳоси 200 сўм. Ушбу лотерея ўйинида қуйидаги ютуқлар бор.

50 та 10,0 млн.сўмлик,
50 та 5,0 млн.сўмлик,
75 та 1,0 млн.сўмлик,
125 та 500 минг сўмлик,
250 та 250 минг сўмлик,
250 та 100 минг сўмлик,
500 та 50 минг сўмлик ва ҳоказо.

1,0, 5,0 ва 10,0 млн. сўмлик ютуқ чиққан лотерея чиптасининг эгалари "Наврўз" хайрия жамғармаси орқали енгил машина, уй-рўзгор буюмлари ва радиоаппаратураларини сотиб олишлари мумкин.

Хайрия лотереяларининг тиражи 1994 йил давомида 10 маротаба, ҳар ойнинг 15-кунда ўтказилади. Ҳар б ир тиражда 200 миллион сўмлик ёки 270 мингта ютуқ ўйналади ва ютуқларнинг умумий миқдори 2 миллиард сўмдан ошади. Бунақаси бўлган эмас.

200 сўмлик 1 дона лотерея чиптаси йил давомида Сизнинг ҳамроҳингиз бўлади. Хайрия чиптаси доимо қалбингизда умид уйғотади.

У пулдан қадрли ва заёмдан қудратлироқдир. Кўп марта ўйналадиган хайрия лотереяси ҳеч қачон бизнинг Ватанимизда, ёхуд МДХ мамлакатларида чиқарилган эмас.

Лотереядан тушган маблағнинг учдан бир қисми ҳаста дилларга малҳам бўлади. Миллий қадриятларимиз ривожига, маҳаллаларимиз ободончилигига сарфланади.

Хайрия лотереяси — бу Сизнинг онлангизга, қўшнилариңгизга маҳалла ва улут Ватанимизга нигъм этган саховатингиздир.

Омад Сизга ёр бўлсин!



Январь — Февраль

31 ДУШАНБА

УзТВ I
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Заргар". Телефильм. 18.20 "Сиртқи олимпиада". 18.55 Ёшлар. 19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 Ёшлар. 19.20 "Ишбилармон". 19.50 Мухлисларимиз хабар қилади. 20.10 Оқшом эртақлари. 20.25 Ёшлар. 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 "Кулги — дармон дейди". Мусиқий кўрсатув. 21.30 "Менинг депутатим". Бадий фильм. 22.50 "Ўзбекистон" ахбороти.

УзТВ II
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 "Билиб қўйган яхши". 19.35 "Ўтмишсиз келажак йўқ". 20.05 "Дарё орчи чегара". Бадий фильм.

"ОРБИТА IV"
6.00 "Якшанба". Ахборот-публицистик кўрсатуви. 6.45 "Тонг". 9.00 Янгилар. 9.20 "Тингланг, томоша қилинг...". 9.40 "Турмуш икки чирклар". Бадий телесериал премьераси. 33-серия. 10.10 "Мавзу". 10.55 Э. Грач чалади. 11.20 "Иқболи кулганда". 12.00 Янгилар. 12.20 "Голь". 15.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 15.25 "Тадбиркор". 16.10 "Компас-эртақ". 17.10 "Иқболи кулганда". 17.50 "Технодром". 18.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 18.25 "Гол". 18.55 "Хужжатлар ва тақдирлар". 19.10 "Турмуш икки чирклар". Бадий телесериал премьераси. 33-серия. 19.40 "Миниатюра". 19.55 "Экспресс". Светлана — Иосифинг қизи... 2-қисм. 20.40 Хайри тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгилар. 21.30 "Спорт уик-энди". 21.45 "Назокатли асра муҳаббат". Э. Радзинский ҳикоя қилади. 22.45 "Театр + ТВ". Константин Райкин. 23.35 "Матбуот-экспресс". таништириди. 00.45 Футбол.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 "730-формула". 8.00 "Сизнинг ҳуқуқингиз". 8.20 Ишбилармон кишилар даври. 8.50 "Мутлақо махфий". 9.40 Ленинград фашистлар қамалидан озод қилинганга бағишланган концерт. 10.50 "Янги чизик". 11.20 Актёр кинотеатри. В. Лановой. "Павел Корчагин". Бадий фильм. 13.00 Эй-Би-Сининг дунё янгилари. 13.30 "Деҳқонларга тааллуқли масала". 13.55 Кундузги сеанс. "Менинг денгизчи хоним". Бадий фильм. 15.10 "Параллеллар". 15.25 "Янги чизик". 16.00 "Телегазета". 16.05 "Россияда бизнес". 16.35 Болалар учун янгилар. 16.50 "Бола тилидан". 17.20 Мульт-пулти. 17.30 "Катта хоккей".

18.00 — 19.55
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.55 Душанба кунини детектив. "Ақл бовар қилмас ўғирлик". Бадий фильм. "Эркюль Пуаро" сериалидан. 20.55 "Кутариш хизмати 911". 21.50 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.25 "Тафсилотлар". 22.35 "Юлдузлар билан суҳбатда". 22.40 "Абракадабра". Танлов. 23.10 "Хроно". Авто ва мотоспорт оламида. 23.40 Теннис. Австралиянинг очик чемпионати.

1 СЕШАНБА

УзТВ I
7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви. 9.10 "Ой камалати". Бадий фильм. 10.35 "Ёшлик" студияси. "Меҳнатим элга манзур". 11.10 "Куйла, дуторим". Фильм-концерт. 18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Ёшлик" студияси. "Талабаки йилларим". 18.40 "Нақшлар бўстони". Телефильм. 18.55 Ёшлар. 19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 Ёшлар. 19.20 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси Дони Зокиров номидаги халқ чолгу оркестрининг концерти. 19.55 Иқтисод сабоқлари. 20.10 Оқшом эртақлари. 20.25 Ёшлар. 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 "Инсон ва қонун". 21.20 "Ворис". Бадий фильм. 22.45 "Ўзбекистон" ахбороти.

УзТВ II
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 "Томашибилармовнинг учун". Авиасозлар саройи рақс жамоасининг танлов дастури. "ОМАН" таништириди. 20.05 Ёшлар. "Киноингоҳ".

"ОРБИТА IV"
6.00 Янгилар. 6.35 Эрталабки бадантарбия машқлари. 6.45 "Тонг". 9.00 Янгилар. 9.20 "Қувноқ нотачалар". 9.40 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 10.30 "Инсон ва қонун". 11.00 Кичик концерт. 11.10 "Бизнинг мусиқий клуб". 11.50 "Матбуот-экспресс". 12.00 Янгилар. 12.20 "Похож шляпа". Телевизион бадий фильм. 1 ва 2-сериялар. 14.30 Садовое кольцода саройда. 15.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 15.25 "Ишбилармон хабарномаси". 15.40 "Ишбилармон кишилар хроникаси". 16.10 "Иш". 16.20 "Менинг оилам ва бошқа жониворлар". Кўп серияли телефильм. 7-серия. 16.55 "Томашибага қайтиш". 2-қисм. 17.10 "Бизнинг мусиқий клуб". 17.50 "Мулкдор алифбоси". 18.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 18.25 "Парда ортида". Халқаро кўрсатув. 18.50 "Хужжатлар ва тақдирлар". 19.05 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 19.55 "Мавзу". 20.40 Хайри тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгилар. 21.30 "Йўлбошчи". 22.15 "Илк манбадан". 22.30 Ёдимизда қолган фильмлар. "Сережа". Бадий фильм ("Мосфильм", 1960 й.). 00.15 "Таржимаи ҳол". 00.45 Футбол. Халқаро турнир.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 "730-формула". 8.00 "Ишдан бўш пайтнингизда". 8.20 Ишбилармон кишилар даври. 8.50 Мульт-пулти. 9.00 "Сайёрадон кўшклар". 9.30 "Сарик суности кемаси" клуби. 12.00 Хонаки экран. "Менинг дўстим Ивай Лапшин". Бадий фильм. 13.40 "Деҳқонларга тааллуқли масала". 14.05 Санъаткор фильмлари жавонидан. Режиссёр Ю. Райзман. "Ҳаёт сабоқлари". Бадий фильм. 15.55 Эй-Би-Сининг дунё янгилари. 16.25 Болалар учун янгилар. 16.40 "Рост" студияси. 17.10 "Янги чизик".

18.00 — 20.05
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.05 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 274-серия. 21.00 "Асил ҳолича". 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00

2 ЧОРШАНБА

УзТВ I
7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви. 9.10 Республика газеталарининг шарҳи. 9.25 "Резидентнинг хатоси". Бадий фильм. 1-серия. 10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика. 11.00 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгилари (АҚШ). 11.15 "Тил ҳақида қонун — амалда". 18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.10 Болалар учун. "Қўнғироқча". 18.45 "Ўзбекистон". Телевизион киножурнал. 18.55 Ёшлар. 19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 Ёшлар. 19.20 "Осойишталик посбонлари". Республика Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади. 19.35 "Эстрада, эстрада, эстрада...". 20.10 Оқшом эртақлари. 20.25 Ёшлар. 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 Тадбиркор минбари. 21.50 "Кино, кино, кино". 22.50 "Ўзбекистон" ахбороти.

УзТВ II
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 "Сиринт". 19.35 "Ер ости бойликлари". Телефильм. 20.10 "Хусусийлаштириш — давр талаби". Вевосита мулоқот.

"ОРБИТА IV"
6.00 Янгилар. 6.35 Эрталабки бадантарбия машқлари. 6.45 "Тонг". 9.00 Янгилар. 9.20 "Ҳаққа". Болалар ахборот кўрсатуви. 9.40 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 10.30 "Саёҳатчилар клуби" (сурдо таржимаси билан). 11.20 "Джэм". 11.50 "Матбуот-экспресс". 12.00 Янгилар. 12.30 "Чин инглизча қотилик". Телевизион бадий фильм. 1-серия. 13.40 "Рус меҳмонлар". Телефильм премьераси (Красноярск). 14.35 Й. Гайдн. 24-симфония. 15.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 15.25 "Тадбиркор". 16.20 "Менинг оилам ва бошқа жониворлар". Кўп серияли телефильм. 8-серия. 16.50 "Джэм". 17.20 "Парвоздаги уй". Кўп серияли мультфильм премьераси. 28-серия. 17.50 "Технодром". 18.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 18.25 Эффида — Давлатларо "Мир" телерадиокомпанияси. 18.55 Мультфильм. 19.05 "Оддий Мария". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 19.55 Режиссёр Леонид Пчёлкин туғилган куннинг 70 йиллигига бағишланган кўрсатув. 20.40 Хайри тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгилар. 21.30 "Бахтли тасодиф". 22.35 Футбол. Халқаро турнир. Ҳамдўстлик мамлакатлари чемпионлари кубоги. Ярим финал. 00.25 "Максима".

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 "730-формула". 8.00 "Грибоедовнинг Чаадаев хузурига ташириш". 8.20 Ишбилармон кишилар даври. 8.50 Хайри тун! "Чемпионлар учун нонупта". 9.20 "Асил ҳолича". 10.15 "Осмонда ва ерда. В. Чкалов ҳаётидан 10 йил". Хужжатли фильм. 11.20 "Янги чизик". 11.50 Хонаки экран. "Кичкинтой". Бадий фильм. 12.45 Мульт-пулти. 13.00 Эй-Би-Сининг дунё янгилари. 13.30 "Деҳқонларга тааллуқли масала". 13.55 Кундузги сеанс. "Узун сочи гўзал Варвара". Бадий фильм.

18.00 — 20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.15 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 275-серия. 21.05 "Кутариш зали". 21.55 Спорт кўрсатуви. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.25 Тафсилотлар. 22.35 "Юлдузлар билан суҳбатда". 22.40 "Ностальжи" — барча аялдорлар мусиқаси. 23.15 Криминал хабарлар экрани.

3 ПАЙШАНБА

УзТВ I
7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви. 9.10 "Резидентнинг хатоси". Бадий фильм. 2-серия. 10.15 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгилари (АҚШ). 10.30 "Тақдирларга туташган йўллар". Телефильм премьераси. 18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Умид сарчашмалари". Беход Мухаммад — Каримов. 18.45 "Улоқ". Телефильм. 18.55 Ёшлар. 19.20 Ўзбек халқ куйлари ва қўшиқлари. 20.10 Оқшом эртақлари. 20.25 Ёшлар. 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 "Ислохот ва масъулят". 21.30 "Қишдан қишга". Бадий фильм. 22.55 "Ўзбекистон" ахбороти.

УзТВ II
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 "Умр лаҳзалари". Бадий, ижтимоий-сиёсий кўрсатув. "ОМАН" таништириди. 21.15 Ёшлар. "Киноингоҳ".

"ОРБИТА IV"
6.00 Янгилар. 6.35 Эрталабки бадантарбия машқлари. 6.45 "Тонг". 9.00 Янгилар. 9.20 Мультфильм. 9.40 "Этик қилган мушук". С. Образцов номидаги Давлат академик марказий кўнғироқ театрининг спектакли. 10.30 "Ҳайвонот оламида" (сурдо таржимаси билан). 11.10 "... 16 ёшгача ва ундан катталар". 11.50 "Матбуот-экспресс". 12.00 Янгилар. 12.20 "Чин инглизча қотилик". Телевизион бадий фильм. 2-серия. 13.40 Мультфильм. 13.50 А. Шнитке. Фортепиано кватрети. 14.00 Футбол. Уэмбли сари йўл. 15.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 15.25 "Тадбиркор". 16.05 "Қандай қилиб муваффақиятга эришиш мумкин?". 16.20 "Менинг оилам ва бошқа жониворлар". Кўп серияли телефильм. 9-серия. 16.55 "Музограф". 17.20 "... 16 ёшгача ва ундан катталар". 18.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 18.25 "Лабиринт". 18.50 "Хужжатлар ва тақдирлар". 18.55 "Кино талаб қилинади". 19.25 "Олимпиадачилар зифати". 20.40 Хайри тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгилар. 21.30 "Твин Пикс". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 26-серия. 22.25 "Саҳна ортидан". 23.15 Катталар учун мультфильмлар.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 "730-формула". 8.00 "Сигнал". 8.20 Ишбилармон кишилар даври. 8.50 "Кетдик". 9.00 "Буюк санъаткор П. И. Чайковскийни хотирлаб". 10.00 "К-2" таништириди. 10.50 "Янги чизик". 11.20 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадий телефильм. 274 ва 275-сериялар. 13.00 Эй-Би-

Сининг дунё янгилари. 13.30 "Деҳқонларга тааллуқли масала". 13.55 Такорий фильмлар кинотеатри. "Пеньковдаги воқеа". Бадий фильм. 15.30 "Янги чизик". 16.15 Мульт-пулти. 16.25 Болалар учун янгилар. 16.40 "Рост" студияси. 17.10 Мульт-пулти. 17.20 "Мансаб алифбоси". 17.35 "Ўз-ўзи билан мулоқот".

18.00 — 20.10
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.10 "Дмитрий Покровский афсонаси". 20.55 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадий телефильм премьераси. 276-серия. 21.45 Концерт. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.25 "Тафсилотлар". 22.35 "Юлдузлар билан суҳбатда". 22.40 "Менинг Ватаним". 23.40 Спорт кўрсатуви. 23.45 Криминал хабарлар экрани. 24.00 Джаз куйларидан концерт.

4 ЖУМА

УзТВ I
7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви. 9.10 "Резидентнинг тақдир". Бадий фильм. 1-серия. 10.30 Ўқув кўрсатуви. Зоология. 11.00 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгилари (АҚШ). 18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.10 "Алифбо байрами". 18.30 "Ёшлик" студияси. "Сенинг замондошинг". 18.55 Ёшлар. 19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 Ёшлар. 19.20 "Навой ва тасвирий санъат". 20.00 Дунё воқеалари. 20.10 Оқшом эртақлари. 20.25 Ёшлар. 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 Вевосита мулоқот. 21.50 Юнус Ражабий номидаги макомчилар ансамблининг яккахои Бекназар Дўстмуродов куйлайди. 22.30 "Оқ уй оқшомлари". Қисқа метражли бадий фильм ("Ўзбекфильм"). 23.20 "Ўзбекистон" ахбороти.

УзТВ II
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 "Қурилиш ва тажрибалар". 19.50 "Дарвоқе...". 20.20 "Тогри ўлка". Телефильм. 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 "Цирк шайдоси". Бадий фильм.

"ОРБИТА IV"
6.00 Янгилар. 6.35 Эрталабки бадантарбия машқлари. 6.45 "Тонг". 9.00 Янгилар. 9.20 Болалар учун фильм. "Мунгли карнай". 10.35 Мультфильм. 10.50 "Тўғрай қўшиғи". Телефильм премьераси (УФА). 11.20 Анна Литвиненко билан учрашув. 11.50 "Матбуот-экспресс". 12.00 Янгилар. Театр шинавандалари. Сизлар учун! 12.20 "Портрет". Н. В. Гоголь қиссаси мотивлари асосида телеспектакл. 13.35 "У ерда, булутлар ортида...". 14.15 М. Новожикина ижро этади. 15.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 15.25 "Ишбилармон кишилар хроникаси". 15.35 "Бридж". 15.55 "Бизнес-класс". 16.10 Мультфильм. 16.20 Болалар учун фильм. "Мунгли карнай". 17.30 Шри Ланка тароналари. 17.45 "Мулкдор алифбоси". 18.00 Янгилар (сурдо таржимаси билан). 18.20 Мультфильм. 18.30 Америкалик актриса М. Корьюс ижодига бағишланган кўрсатув. 19.10 "Телескоп". 19.55 "Муъжизалар майдони". 20.40 Хайри тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгилар. 21.30 "Твин Пикс". Кўп серияли бадий фильм премьераси. 27-серия. 22.25 "Хафтаннинг машхур киши". 22.40 Футбол. Халқаро турнир Ҳамдўстлик мамлакатлари чемпионлари кубоги. Финал.

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.30 "730-формула". 8.00 "Динозаврга айланмайлик". 8.20 Ишбилармон кишилар даври. 8.50 "Кетдик". 9.00 "Россияда бизнес". 9.30 "Дмитрий Покровский афсонаси". 10.15 "Кутариш зали". 11.05 "Сиз яратган бот". 11.35 "Янги чизик". 12.10 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп серияли бадий телефильм. 276-серия. 13.00 Эй-Би-Сининг дунё янгилари. 13.30 "Деҳқонларга тааллуқли масала". 13.50 "Оқ қарға". 14.35 Мульт-пулти. 14.45 "Телегазета". 14.50 "Қурьонга амал қилиб...". 15.10 Жума кунлари Дисней. "Оқ айиқ изидан". Бадий фильм. 2-серия. 16.00 Болалар учун янгилар. 16.15 "Ностальжи" — барча аялдорлар мусиқаси. 16.45 Россия телевизион театри. Г. Бель. "Тутқич бермас".

18.00 — 20.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.20 "Овроссё ТВ" таништириди: "Террор сафари". Бадий фильм. 2-серия. 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.25 "Тафсилотлар". 22.35 "Юлдузлар билан суҳбатда". 22.40 Спорт кўрсатуви. 22.45 "Параллеллар".

5 ШАНБА

УзТВ I
7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви. 9.10 Республика газеталарининг шарҳи. 9.25 "Резидентнинг тақдир". Бадий фильм. 2-серия. 10.35 Инглиз тили. 11.05 "Ўзбектефилем": изиланиш ва муаммолар. 11.45 "Шоҳрух" клуби. 12.15 Ўзбек тилини ўрганиш. 12.45 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси хор жамоасининг концерти. 13.15 Абдулла Қодирий таваллудининг 100 йиллиги олдидан. "Биз сизни севамиз, Қодирий бобо!". 13.45 "Сихат-саломатлик". 18.00 Мактаб ўқувчилари учун. "Қўшигим, жон қўшигим". 18.40 "Ёшлик" студияси. "Нақшингиз хумориман". 19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 "Сийси портрет". Гельмут Коля. 19.35 "Чор Бакр". Телефильм. 19.45 "Талим ва ислохот". 20.15 Оқшом эртақлари. 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 "Мусиқий чойхона". 21.40 "Фаргона нафаси". Ўзбектефилем премьераси. 21.55 "Ўзбекистон" ахбороти. 22.00 "Тунги ёлдуз". Дам олиш кинопрограммаси.

УзТВ II
19.00 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.15 Болалар учун. "Табасум". 20.00 Спорт кўрсатувлари (рус тилида). 20.30 "Ўзбекистон" ахбороти. 20.50 "Йўл интизомни ёқтиради". Вевосита мулоқот.

"ОРБИТА IV"
6.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 7.00 "Худо мададкор бўлинди". 7.20 Ишбилармон кишининг шайба тонги. 7.55 Янгилар. 8.30 Воробьев тоғларида фрнстайл бўйича мусобақалар. 9.00 "Марафон-15" таништириди... 9.30 Эффида — Давлатларо "Мир" телерадиокомпанияси. Кўрсатувда Чингиз Айтматов иштирок этади. 10.55 "Тонгги почта". 11.25 "СМАК". 11.40 "Китобхона".

12.20 "Соло". 12.50 "Муҳофаза ёрлиғи". 13.20 "Ўз-ўзинга мадад бер". 14.00 Енгил атлетика. Халқаро мусобақалар. 15.00 Янгилар. 15.25 "Пешни Узунпайпоқ". Болалар учун кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 20-серия. 3-қисм. 15.55 "Ҳаёт ва сийсат". 16.25 Хужжатли фильм. 16.45 "Мусиқий кўрғон". 18.00 "Эрмитаж". Кўп серияли телефильм премьераси. 3-фильм. 18.30 "Хафтаннинг аск садоси". 19.00 "Брейн-ринг". 19.50 "Коламбия пикчерс таништириди: "Қойилмақом жуфтлик". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 2-серия. 20.40 Хайри тун, кичкинтойлар! 21.00 Янгилар. 21.30 "Коламбия пикчерс таништириди: "Денгиз ҳам ҳикоя қилади...". Кўп серияли телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.20 "Мария Каллас". Кўрсатуви М. Магоммаев, С. Вэлза олиб боради. 23.05 "Ультра-си" спорт кўрсатуви. Тўғри хоккей. Халқаро турнир. Финал. 23.55 Охириг киносеанс. Танаффус пайтида (01.00) — Янгилар. 02.40 "Матбуот-экспресс".

"ДУБЛЬ IV"
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
9.25 "Ретро-шлягер". 9.55 "Хали англаманган коинот". 10.25 "Рост" студияси. 10.55 "Пилинг". Россия саёҳатлар бюроси. 11.45 Киноқўзғу. "Ўқилар ороли". Хужжатли фильм. 13.15 "45" Публицистик кўрсатув. 14.00 "Деҳқонларга тааллуқли масала".

14.20 — 17.25
"ЎЗБЕКИСТОН"
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
14.20 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар". 14.30 "Ўзбекистон: ҳамкорлик йўллари". 15.15 "Ватан ҳимоячилари". 16.00 "Гўзаллик шайдоли". Мусавир А. Абдуллаев. 16.35 "Мусиқа олами". 17.10 "Бу ажиб дунё".

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.25 Россия телевидениесиди Шотландия телевидениеси оқшомлари таништирилади. 17.30 "Сильвер". Бадий фильм (Шотландия).

18.00 — 20.05
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.05 "Фильм-премьер". 20.25 "Мудхш хато". Бадий фильм. "Тагарт" детектив сериалидан (Шотландия). 22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар. 22.20 Юлдузлар билан суҳбатда". 22.25 Спорт кўрсатуви. 22.30 "Коннери". Хужжатли фильм (Шотландия). 23.30 Катталар учун мультфильм. 23.35 "Репортёр". 23.55 Тунги сеанс. "Сен беришинг керак бўлгани". Бадий фильм (Шотландия). 00.55 "А" программаси.

6 ЯКШАНБА

УзТВ I
7.00 — 9.10 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви. 9.10 "Тонгги салом". 9.40 "Ёш спортчилар мактаби. 10.00 "Ёшлик" студияси. "Ватанимга хизмат қиламан". 10.30 "Махорхорат". Кўп қисмли телевизион бадий видеофильм (Ҳиндистон). 52-53-сериялар. 12.00 "Алифбо сабоқлари". 12.30 "Кафолат". 13.00 "Қишлоқ ҳаёти". Публицистик-мусиқий кўрсатув. 14.00 "Ойларлар беллашуви". 18.00 "Кичкинтой устахонаси". 18.30 "Табиат мўъжизаси". 19.00 "Хафтаноман" (рус тилида). 19.30 "Ойнаи жаҳонда...". 19.50 "Якшанба оқшомида". Мусиқий кўрсатув. 20.30 "Хафтаноман". 21.10 Теннис. Президент кубоги учун халқаро турнир. 21.20 "Шошилинч қақирув". Бадий фильм. 22.55 "Хафтаноман".

УзТВ II
таништириди: 17.00 "Мультфейверк". 17.25 "Курьер". 17.40 "Рок ҳақида". 18.00 "Хар соҳадан бир шингил". 18.10 Болалар учун. "Совга". 18.35 "Даракчи". 18.45 Ёшлар. 18.50 "Видео-О". 20.20 "Шарқ дурдоналари". 21.00 "Даракчи". 21.10 Ёшлар. 21.15 "Видео-О".

"ОРБИТА IV"
6.45 Эрталабки бадантарбия машқлари. 6.55 "Рухни чинқитириш". 7.55 Янгилар. 8.30 "Телесеренада". Мусиқий дам олиш кўрсатуви. 9.00 "Пауза". 9.30 "Эрта саҳарлаб". 10.00 "Полигон". 10.30 "Спортлото". 10.45 "Ҳамма уйдалинида". 11.15 "Тонг юлдузи". 12.05 "Янги авлод талайди



«ЯХШИ МАСЛАХАТ»

ҚАДИМДА бир эшон одамларга қараб нуқул хотинларни ёмонлаётган эмиш.

— Ҳеч қачон хотин кишининг айтганига кирманглар. Берган маслаҳатини инобатга олманглар. Шунда омадингиз юришиб, ишингиз бароридан келади.

Мадмуса унга жавобан дебди: — Кўп доно фикр билдирдингиз, тақсир. Мен икки-уч ҳафтадан бери хотинимнинг гапига кирсаммикин, кирмасаммикин, деб, бошим қотиб юрардим.

— Асло, асло унинг гапига кира кўрма. Менинг гапларимни қулоғингга кўрғошиндай қўйиб олди, унинг айтганларининг тескарсини қил, шунда ютасан, бўтам!

— Хўп бўлади, тақсир. Сизга минг раҳмат, ташвишим ариди. Яхшиям сиз билан учрашганим-а? Аксинча, битта бўрдоқи қўйимдан айрилиб қолардим.

— Қанақасига?

— Қанақасига бўларди, уйимда иккита қўйим бор: бири тиррақи, иккинчиси думбаси лархон — бўрдоқига боқилган. Шунинг тиррақисини эшон поччага берайлик, савоб бўлади, бўрдоқиси ўзимизда қолсин, десам, хотиним нуқул йўқ, берганга яраша эшон поччага бўрдоқисини берайлик, тиррақисини ўзимиз боқиб олармиз, деб оёқ тирагани-тираганда. Шунинг учун бошим қотиб юрардим.

Унинг гапларига чиппа-чин ишонган эшон соқолини сийпаб, ўйлаиб турибди-да, кейин дебди:

— Нафсиламбирига, хотинингнинг гапида жон бор. Баъзи-баъзида уларнинг ҳам

айтганларига кириб туриш керак, бўтам. Хотинлар ҳам аҳён-аҳён яхши маслаҳат бериб туришади шунақа!

ҚИРЧАНГИ САВДОСИ

БИР КУНИ Мадмуса қирчанги отини бозорга олиб чиқибди. Ҳеч харидор яқинлашмас эмиш. Шунда Мадмуса овозини баланд қўйиб, мақтаб бошлабди:

— Отмисан от-да бу. Улоқ

уни?!

— Саккизта қовурғаси саналиб кўринади-я, жониворнинг. От бўлганларига пушаймон еб кетибди, — дебди иккинчиси.

— Тўрт оёқда аранг турибди, тиррақи, — дебди заҳархандалик билан учинчиси. — Бозор охирагунча қуламаса ман кафил. Ўлса, ит ҳам емаса керак унинг гўштини!

Мадмуса қараса иш чатоқ. Битта-яримта нигоҳи тушган

олишибди.

— Телпақнинг бу гапларга нима алоқаси бор? — сўрабди қундуз телпақ кийган олифтароғи.

— Алоқаси бўлмаса, сўрамасдим. Қани айтчи, нечта қуён терисидан бўлган?

— Тўққизта теридан.

— Ана, кўрдингми? Ўзинг ҳам бетайин, гапинг ҳам. Санда инсоф бўлса, мани алдармидинг?

— Қачон алдабман?

— Ия, отимни олиб, овга чиққанинг эсингга йўқми? Қуён овлаб келай, қанча овласам, тенг ярми сизники демаганимдинг? Шу отим билан ўнта қуён овлабсан. Манга эса биттасини берибсан, холос. Тўққизтасидан ўзингга телпақ тиктириб олибсан. Шунинг илгарироқ билсам ҳам индамагандим. Энди ҳамма билиб қўйсин: сан учига чиққан муттаҳамсан! Шунақа муттаҳамларнинг гапига бозордагилар ишонадиган аҳмоқлар эмас, ўзинг аҳмоқсан! — Бекор гап! Ахир...

— Йўқ, ахир-пахирингни йиғиштириб қўй! Яхшиси ўша алдаганинг учун, ҳозироқ тўртта қуён терисини чўзмасанг, шармангдангни чиқараман!

Уларнинг можаролари устига бутун бозор йиғилибди. Ўртада ғовур-ғувур юриб, "ўнта қуёнинг орқасидан чопиб қўлга туширишга ёрдами теккан бўлса, бу ҳақиқатдан ҳам бебаҳо от экан", деган қарорга келишибди. Бир зумда "ким ошди" савдоси бошланиб кетибди. Мадмуса қирчангисини катта пулга сотиб, бозорнинг энг олди тулпорини харид қилибди-да, уйига йўл олибди. Уни доғда қолдириш пайига тушган ҳалиги рақиблари эса ниятларига етолмай тилларини тишлаганларича "аттанг" деб қолишаверибди.

Абдулла САМАД.



чоптида олдига тушадигани йўқ. Туёғидан ўт чақнайди. Ман-ман деган тулпорларни ярим йўлда қолдириб кетади. Тоғу тошлардан ошади. Не-не мусобақаларда соврин устига соврин олганлигини айтмайсизми? Шунинг учун доврўғи оламга кетган от бу...

Шу маҳал Мадмусанин пайровли гаплари, аччиқ-чучук таъналаридан панд еб юрган икки-уч рақиблари пайдо бўлибди-да, унинг адабини бериб қўймоққа аҳд қилишибди. Бир чеккада шивир-шивир тил бириктириб, унинг савдосини бўғмоққа киришибди:

— Ия, бу от эмас-ку, от номига ҳақорат, — дебди улардан бири. — Эти танасига ёпишиб кетган дирдовни бозорга олиб чиқишга уялмаганига қаранг, ким оларди

харидор ҳам уларнинг гапига бўлишиб, кула-кула узоқлашаётган эмиш. Шунда Мадмуса ҳам хап санларини, дегандай иягини сийпаб қўйибди-да, бўш келмасликка ўтибди:

— Нимага от бўлганига пушаймон еркан, нимага қовурғаси саналаркан? Кўзларинг борми ўзи? Умрингда от кўрганмисан? — дея бир зумда ўдағайлаб кетибди уларга. — От танлашни билмас экансан ҳамманг! Хўш, ориқ бўлса нима қилибди? Қуруқ ўтин ёруғроқ ёнишини билмайсанларми? Санга ёқмаган шу "дирдов" деганинг ўнта ман-ман деган айғирингдан қолишмайди. Санга битта савол: Бошингдаги телпагинг нечта қуёнинг терисидан бўлган?

Рақиблар саволнинг тагига етолмай бир-бирларига қараб

Хўжа Насриддин таклиф этади...

ХўЖА Насриддин ворислари — Жалил бобо Ҳалилов бу гал ҳам ичакузди бухороликлар азалдан кулгуга, ҳазил-мутойибага ўч. Айниқса ҳозирги замонда бир лаҳза бўлсада ҳаёт ташвишларини унутиб, мириқиб хордиқ чиқаришга, кўнгил губорини ёзганга не етсин. Яқинда С. Айний номидаги вилоят мусикали ва драма театри ҳар қачонгидан гавжум бўлди. Туманларда фаолият кўрсатаётган бадний ҳаваскорлик дасталари, қизиқчилар, кўшни Туркменистон ҳамда Тожикистон республикаларидан ташриф буюрган санъаткорлар, шунингдек, наманганлик таниқли қизиқчилар "Хўжа Насриддин таклиф этади" иккинчи кўрик-танловда қатнашиб, ўз маҳоратларини намойиш этдилар.

Йиғилганларни вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари М. Раҳмонов, Бухоро шаҳар ҳокими У. Носиров, БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси масъул ходими жаноб Лорейн Рассинг табриклашди. Танлов дастури қизиқарли, ранг-баранг эди. Хўжа Насриддиннинг ичакузди хангомалари, вилоятдаги "Моҳи ситора", "Нозанин", шунингдек Тошкент шаҳридан ташриф буюрган "Алоуддин шоу", Вобкент туманидаги "Мардона" дасталарининг чиқиши даврага алоҳида файз ва завқ бағишлади.

Бундай кўнгилли томоша Бухорода иккинчи бор ташкил этилиши. 1992 йилги кўрик-танловда фаол қатнашган вобкентлик 83 ёшли қизиқчи

Жалил бобо Ҳалилов бу гал ҳам ичакузди латифалари ва қўшиқлари билан томошабинлар олқишига сазовор бўлди. Шунингдек, наманганлик таниқли қизиқчи Муҳаммад Жакбарали Жўраев, "Қизикчи-93" республика кўрик-танловининг совриндори Соҳибназар Шарипов, шофирконлик Мухтор Ҳалимов, Бахриддин Розиков, қорақўллик Ақром Эргашев ва бошқалар ижросидаги ханда, аския, интермедиялар ҳам барчага манзур бўлди.

Кўрик-танлов якунига кўра биринчи ўрин Вобкент туманидаги "Мардона" фольклор-этнографик дастасига берилди. Иккинчи ва учинчи ўринлар эса ёш қизиқчи Шухрат Қодиров (Бухоро шаҳри) ҳамда Тожикистон давлат театри санъаткорларига насиб этди. Голибларга эсдалик совғалари топширилди. Танловнинг тўрт тилда — ўзбек, тожик, рус ва туркман тилларида олиб борилганлиги унинг катта байналмилал аҳамият касб этганидан далолатдир.

Вилоят ҳокимлиги маданият ишлари бошқармаси, Бухоро шаҳар ҳокимияти ҳамда "Хўжа Насриддин" инсонпарварлик-хайрия жамғармаси ташаббуси билан ўтказилган кўрик-танлов барчада катта таассурот қолдирди. Бу ибратли анъанани давом эттириш мўлжалланмоқда.

Носир Тошев,
"Ишонч" мухбири.

Қатра

Айри

Шафтолининг гул-гул ҳосиллари тўлишиб, шира олган сари эгилла бошлади. Яна озгина оғирлаша шохлари синиб кетадиган. Айри ёрдамга келди. Елкасини тутди.

Одамлар оқ шафтолининг беғуборлигини мақтаб, маза қилиб ейишди. Бирок, уни мақтовли кунларга эҳтиётлаб етказган айрининг беминнат хизматини ҳеч ким ҳаёliga келтирмади.

Ғани АБДУЛЛАЕВ.

Ўзак қишлоқ бозори

ТОҒЛАР бағридаги Ўзак қишлоғи кейинги пайтларда янгича қиёфа касб этмоқда. У Заркент давлат хўжалигидан ажралиб чиқиб шу номда жамоа хўжалиги ташкил этилганидан кейин кўпплаб турар жойлар, маданий-маиший ва жамоат бинолари қад кўтарди. Масалан ўтган йилнинг ўзидагина 20 ўринли шиғоҳона, марказий боғча, қишлоқ Кенгаши янги иморатларга кўчиб кирди.

Жамоа хўжалигининг ёнгинасида қишлоқ бозори ташкил этилганлиги айни муддао бўлди. Олдинлари чуқурлик ва хароба жой бўлган 20 сўтихли ер кўтарилди. Майдон атрофига ва ўртасига расталар бунёд этилди. Шундоқ унинг қаршисида ошхона, қабобхона ишлаб турибди. Айниқса, бозор бошланишида Ўзбекистон истиқлолига атаб бўйи 6 газ баланд Республика гербининг тасвири туширилган ёдгорлик ўрнатилганлиги қишлоқ маркази хуснига хусн қўшди. Бозор туфайли деҳқон ва боғбонлар биринчидан, рўзгор камчиликларини битказиш учун олисга қатнаш овозагарчилигидан қутилган бўлса, иккинчидан, ўз меҳнатлари билан етиштирган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини шу ернинг ўзида пуллаш имкониятига эга бўлдилар.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
"Ишонч" мухбири.

Ишонч

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН
КАСАБА УЮШМАЛАРИ
ФЕДЕРАЦИЯСИ
КЕНГАШИ

БОШ МУҲАРРИР
ТЎЛҚИН ҚОЗОҚБОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Акмал АҚРОМОВ
(бош муҳаррир муовини),
Абдуманноп АЛИМБОВ,
Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ,
Тургунбой МАДИЁРОВ,
Тургун НАЗАРОВ (масъул котиб),
Абдуракул РЎЗМАТОВ,
Саминжон СУЛТОНОВ
(вилоят мухбири),
Мухайё ТЎЛАГАНОВА,
Шабот ХЎЖАЕВ,
Санобар ХЎЖАЕВА.



- Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
- Бош муҳаррир муовини — 56-52-89
- Масъул котиб 56-52-78

БЎЛИМЛАР

- Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79
- Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар — 56-87-78, 56-87-63
- Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТЛАРДАГИ
МУХБИРЛАРИМИЗНИНГ
ТЕЛЕФОНЛАРИ:

- Андижонда — 5-32-24
- Бухорода — 3-50-10
- Гулистонда — 2-10-02
- Жиззахда — 2-31-41
- Навоийда — 3-52-99
- Наманганда — 6-22-10
- Нукусда — 4-19-97
- Самарқандда — 35-64-22
- Термизда — 2-70-07
- Тошкентда — 56-82-79
- Фарғонада — 4-28-29
- Урганчда — 6-03-40
- Қаршида — 5-33-71

• Мухарририятга келган қўлёзмалар (2 ораликда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хат-ларга жавоб буюрилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақола-лардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

- Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.



- СОТУВДА эркин нархда.
- Шанба кунлари чиқади.
- Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди — 19.00
- Навбатчи масъуллар:
Тургун НАЗАРОВ,
Саидазим ШАРОФХОНОВ.
- МАНЗИЛИМИЗ:
700165, Тошкент шаҳри,
«Правда Востока» кўчаси, 24-уй.
- 73530 нусхада босилди.
- Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

• Газетага 1991 йил 8 январда Ўзбекистон Матбуот Давлат кўмитаси томонидан 00068 рақамли гувоҳнома берилган.

• IBM компютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳамжи 2 босма табок.

• «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили. «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

• Буюртма Г-763. 1 2 3 4 5 6